ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
Επίκουρος Καθηγητής
κ. Γρ. Λ. Παγκάκης

ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΕΣ
Στυλιανού Μαρκέλλα
Τσίσιου Άννα

Νοέμβριος 1998
ΛΕΜΕΣΟΣ

Θα ήταν πραγματικά παράλειψή μας να μην εκφράσουμε τις θερμές μας ευχαριστίες προς όλους εκείνους, οι οποίοι συνεργάστηκαν μαζί μας και βοήθησαν με κάθε τρόπο στην ολοκλήρωση της πτυχιακής μας εργασίας.

Ιδιαίτερα εκφράζουμε την εκτίμησή μας και τις εγκάρδιες ευχαριστίες μας στον Επίκουρο Καθηγητή κ. Γρηγόρη Παγκάκη για την όλη βοήθεια που μας πρόσφερε.

Λεμεσός, 1998

Αφιερωμένο στα παιδιά μας

Παυλίνα, Άρτεμη, Ήρα

Κατερίνα & Γιώργο

"Ο Άνθρωπος δεν έχει δικαίωμα
να στρέφει τη ράχη του στον κόσμο
και ν΄ αδιαφορήσει για ό,τι γίνεται
μέσα στον κόσμο. Υπάρχει ένας
αδυσώπητος νόμος, που δεν του
επιτρέπει να το κάνει αυτό"

Ντοστογιέφσκι

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

"Ο Θεός είναι πολύ ψηλά, η κεντρική Διοίκηση πολύ μακριά, αλλά η τοπική αυτοδιοίκηση είναι πολύ κοντά και ικανή να κατανοεί τα αισθήματα του τοπικού πληθυσμού"

Μέσα στα πλαίσια της πτυχιακής μας εργασίας επιλέξαμε το θέμα **"Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Κύπρο"**. Οι τοπικές αρχές αποτελούν ένα από τα κύρια θεμέλια οποιουδήποτε Δημοκρατικού καθεστώτος, θεωρώντας ότι το δικαίωμα των πολιτών να συμμετέχουν στη διαχείριση των δημοσίων υποθέσεων είναι μια από τις δημοκρατικές αρχές την οποία συμμερίζονται όλα τα Κράτη-Μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Τοπική αυτοδιοίκηση είναι η διεξαγωγή των τοπικών υποθέσεων ορισμένης εδαφικής περιοχής από όργανα που εκλέγονται ελεύθερα από τους πολίτες της περιοχής αυτής. Το κράτος διαιρείται σε περιφέρειες μέσα στις οποίες ασκείται η τοπική αυτοδιοίκηση.

Στην Κύπρο ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης έλαβε σάρκα και οστά με την ψήφιση από τη Βουλή των Αντιπροσώπων του **Περί Δήμων Νόμου 111 του 1985**.

Η τοπική αυτοδιοίκηση αποτελεί το πρώτο κύτταρο στη δημοκρατία και γι΄αυτό το λόγο, άλλωστε, οι άρχοντές της, καθώς επιβάλλει ο νόμος, εκλέγονται με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφρία κάθε πέντε χρόνια. Με την τοπική αυτοδιοίκηση έχουμε την αποκέντρωση της δημόσιας εξουσίας και τη διοίκηση των τοπικών λειτουργιών του κράτους. Ο αναπτυξιακός ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης συνδέεται άμεσα με την κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική τοπική ανάπτυξη.

Στην κοινωνική ανάπτυξη συμβάλλει με την ενεργοποίηση του κοινωνικού ιστού, μέσα από διαδικασίες λαϊκής συμμετοχής[1] καθώς και με τη

---

1. Επιθεώρηση Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Μηνιαία έκδοση της ΚΕΔΚΕ, Περίοδος Β΄, τεύχος 60, σελ. 46, Αθήνα 1993.

δημιουργία διαφόρων ιδρυμάτων που να συνδέονται με τις συγκεκριμένες κοινωνικές ανάγκες και απαιτήσεις των πολιτών. Στην οικονομική ανάπτυξη συμβάλλει, παρεμβαίνοντας στην τοπική οικονομία με αναπτυξιακά προγράμματα και επιχειρήσεις. Και τέλος στην πολιτιστική ανάπτυξη, αναλαμβάνοντας δραστηριότητες που στοχεύουν στη διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και τοπικής κουλτούρας.

ΠΥΡΓΟΦΟΡΟΣ **ΑΦΡΟΔΙΤΗ**

Έμβλημα Ένωσης Δήμων Κύπρου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

		Σελ.
ΕΙΣΑΓΩΓΗ		(ii)
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ		(iii)
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ		(v)
ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ		(vi)
ΚΕΦ. Ι	ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ	1
ΚΕΦ. ΙΙ	ΟΙ ΔΗΜΟΙ	13
	2.1 Σύσταση και κατάργηση	13
	2.2 Δημοτικές Αρχές και εκλογές αυτών	14
	2.3 Διοίκηση των Δήμων	16
	2.3.1 Αρμοδιότητες Δημάρχου	16
	2.3.2 Δημοτικοί Σύμβουλοι και Διαχειριστική Επιτροπή	18
	2.3.3 Άλλες Δημοτικές Επιτροπές	20
	2.3.4 Δημοτικοί Υπάλληλοι	21
	2.4 Αρμοδιότητες των Δήμων	23
	2.5 Συνεργασία-Συμβάσεις Δήμων και άλλων Τοπικών Αρχών	28
	2.6 Δημοτικοί Κανονισμοί	28
	2.6.1 Έλεγχος και ρύθμιση της τροχαίας	29
	2.6.2 Εκσκαφή δρόμων	29
	2.6.3 Επικίνδυνες οικοδομές	30
	2.6.4 Οχληρίες	30
	2.6.5 Άδειες Επιτηδεύματος και Επαγγέλματος	30
	2.6.6 Άδειες λειτουργίας θεάτρων και κέντρων αναψυχής	31
	2.6.7 Ζυγιστικά και διαπύλια	32

2.7 Οικονομικά των Δήμων 33
2.7.1 Περιουσία και συμβάσεις των Δήμων 33
2.7.2 Προϋπολογισμοί: Έσοδα και έξοδα 34
2.7.2.1 Τακτικός προϋπολογισμός - Προϋπολογισμός Ανάπτυξης 34
2.7.2.2 Δημοτικά τέλη ακινήτου ιδιοκτησίας 37
2.7.2.3 Δημοτικό ταμείο 39
2.7.2.4 Λογαριασμοί 39
2.7.2.5 Ωφελήματα του Δημάρχου και των Συμβούλων 40

ΚΕΦ. III ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΕΩΣ 41
3.1 Γενικά 41

ΚΕΦ. IV ΧΩΡΙΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ 43
4.1 Γενικά 43

ΚΕΦ. V ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ 48
5.1 Οικονομικά 48
5.2 Κοινωνικοπολιτικά 50
5.3 Περιβαλλοντικά-Οικολογικά 52

ΚΕΦ. VI ΕΠΙΛΟΓΟΣ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ 53

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 58

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ 60

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΗΚ	Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου
ΑΤΗΚ	Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου
ΚΕΔΚΕ	Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος
PAHC	Political and Administrative History of Cyprus
ΟΤΑ	Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ

Αζάδες	Όργανα σώματος, μέλη συμβουλίου, πάρεδροι.
Βιλαέτι	Διοικητική περιφέρεια
Λιβά	Έκταση γης
Μουχτάρης	Αρχηγός της κοινότητας, χρησιμοποιείται μέχρι και σήμερα για τον κοινοτάρχη.
Ξωπόρτι	εξώθυρα
Ύπατος Αρμοστής	Εκπρόσωπος του στέμματος στην Κύπρο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Θεωρήσαμε σκόπιμο, προτού προχωρήσουμε σε διεξοδική ανάλυση του εν λόγω θέματος, να προβούμε σε σύντομη ιστορική αναδρομή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Κύπρο από τα χρόνια της Τουρκοκρατίας μέχρι και τα τελευταία 100 χρόνια.

Ιστορικές πηγές αναφέρουν ότι μέχρι και το 1878 η Κύπρος αποτέλεσε ***"λιβά"*** του βιλαετίου του Αρχιπελάγους (Δαρδανελίων) που τον διοικούσε Τούρκος Γενικός Διοικητής. Εσωτερικά το νησί ήταν διαιρεμένο σε **15 διοικητικές περιφέρειες** (καζάδες) που όμως ορισμένες περιόδους ο αριθμός τους μειωνόταν σε 12[2].

Οι Τούρκοι αναγνώρισαν στις Ελληνικές περιοχές που κατάκτησαν περιορισμένο δικαίωμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης με τον όρο οι υπήκοοί τους να εκπληρώνουν τις φορολογικές τους υποχρεώσεις.

Κάθε κοινότητα είχε έναν Κοινοτάρχη ή Μουχτάρη και τέσσερα μέλη, τους Αζάδες. Ο Μουχτάρης είχε την εξουσία να διενεργεί την κατανομή της κυβερνητικής φορολογίας μεταξύ

Κωστής Δημήτρη Καπώνης, Μουχτάρης με το διακριτικό σήμα στο σακκάκι, 1899-1904, 1909-1917, 1923-1928.

---

2. ***Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, σελ. 388, Τόμος ΙΔ΄, Εκδοτική Αθηνών, 1977.***

Π 331/06
L.E. 307/06

Value 375 Cfs
minus Tourbous
No Tapon registration

-8- Carob & -2- olive trees at Papa Photi locality of Mesaytonia village in "mandra ton vassili" field of Osman Kallika of Limassol bounded by Arghaki & Osman Kallika of Limassol by two sides & Tofakis tis Yanni & the succ^n of Christoforo Christodulo. Εκτιμούμενα λά ἀνα δεκάδα 375 γρόσια λά ὅλα

This is to certify that the above described -8- Carob & 2 olive trees belong to Christallo Yanni tis Markoulli of Limassol who has grafted the same since 8-10 years.

The field in which the said trees are situated also belonged to her but a few weeks ago she sold it to Osman Kallika of Limassol.

29th april 906.

Mukhtar of Mesaytonia

Μενάς Κυριακού

Registered 8 carobs & 2 olive trees on land belonging to owner (if not sold by coacher) Theofilos Yosif his mark

Mechailis Yosif his mark

Azas:—

M. 24/5/06

Δείγμα πιστοποιητικού το οποίο εεξέδωσε παλιός μουχτάρης του χωριού

των ομοχωρίων του. Διατηρείτο ο θεσμός της δημογεροντίας, η οποία αποτελείτο από πρόσωπα εκλεγόμενα από τους άρρενες κατοίκους[3].

Στις 4 Ιουνίου και στις 14 Αυγούστου του 1878, η Βρεττανία και η Τουρκία συνήψαν μεταξύ τους δύο συνθήκες. Βάσει αυτών των συνθηκών, η Βρεττανία παίρνει την κατοχή και τη διοίκηση του νησιού, νομοθετεί και διακυβερνά χωρίς κανένα έλεγχο από την Υψηλή Πύλη, χωρίς όμως ουσιαστικά η μεγαλόνησος να είναι ακόμα επίσημα δική της. Από το 1878 ως το 1914 η Κύπρος βρισκόταν κάτω από ειδικό καθεστώς. Η συνθήκη την όριζε ως αντικείμενο **"νομής και κατοχής"** από τη Βρεττανία. Όταν όμως το 1914 η Τουρκία μπήκε στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο στο πλευρό της Γερμανίας, η Αγγλία προσάρτησε την Κύπρο. Το 1925, μετά τη συνθήκη της Λωζάνης και την παραίτηση της Τουρκίας από τα δικαιώματα της πάνω στην Κύπρο, το νησί ανακηρύχθηκε επίσημα Βρεττανική αποικία και διακυβερνήθηκε, σαν τέτοια, μέχρι τις 16 Αυγούστου 1960, οπότε ανακηρύχθηκε σε ανεξάρτητη Δημοκρατία.

Η περιφερειακή διοίκηση αναδιαρθρώθηκε, ώστε το παλαιότερο οθωμανικό σύστημα των καζάδων αντικαταστάθηκε με τη συγκρότηση **6 Διοικητικών Επαρχιών** (Λευκωσίας, Αμμοχώστου, Λεμεσού, Λάρνακας, Πάφου και Κερύνειας) οι οποίες διοικούνταν από Άγγλους τοπικούς διοικητές.

Στο τοπικό επίπεδο εδραιώθηκε η Δημοτική και Κοινοτική αυτοδιοίκηση με την εκλογή από τους κατοίκους των οικείων αρχών.[4]

Δύο χρόνια μετά τη Βρεττανική κατοχή, με το **Νόμο 2 του 1880**, τα υφιστάμενα **Δημοτικά Συμβούλια** επί Τουρκοκρατίας καταργήθηκαν και αντικαταστάθηκαν. Στις πόλεις και τις κωμοπόλεις λειτουργούσαν τα Δημοτικά Συμβούλια, ενώ στην ύπαιθρο η Τοπική Αυτοδιοίκηση

---

3. *Αθανασίου Μ. Αθανασίου "Μέσα Γειτονιά τότε και τώρα", σελ. 179, Λεμεσός 1993.*
4. *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, σελ. 388, Τόμος ΙΔ΄, Εκδοτική Αθηνών, 1977.*

εξασφαλιζόταν από τα Κοινοτικά Συμβούλια και τις Χωριτικές Αρχές. Με το **Νόμο 2** του 1880 η θητεία των Συμβουλίων κυμαινόταν μεταξύ 12 και 18 μηνών. Ο Νόμος αυτός αντικαταστάθηκε από το **Νόμο 6 του 1882** που περιείχε πληρέστερες πρόνοιες για την εκλογή Δημοτικών Συμβουλίων, την επιβολή δημοτικών τελών προς κάλυψη των δαπανών και τον έλεγχο των δημοτικών λογαριασμών. Προέβλεπε ότι κάθε πόλη, που μέχρι τότε είχε Δημοτικό Συμβούλιο, θα εξακολουθούσε να έχει, τηρουμένων των προνοιών του νέου Νόμου. Επίσης ο Ύπατος Αρμοστής θα μπορούσε να επιτρέπει τη σύσταση άλλων Δημοτικών Συμβουλίων, ύστερα από αίτηση των ενδιαφερομένων πόλεων, χωριών κλπ. Ο Ύπατος Αρμοστής θα καθόριζε και τα όρια στα οποία το κάθε Συμβούλιο θα ασκούσε την εξουσία του, που ονομάστηκαν "δημοτικά όρια". Τα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου καθορίζονταν όχι λιγότερα των 8 αλλά και όχι περισσότερα των 12. Η δε αντιπροσώπευση σ΄ αυτό θα ήταν αναλογική όσον αφορά τον πληθυσμό που αποτελείτο από Έλληνες και Τούρκους. Ο νόμος του 1882 αποτελείτο από 111 συνολικά άρθρα.

Ακολούθησε ο **Νόμος 8 του 1885** περί Διακανονίσεως των Καθηκόντων και Δικαιωμάτων των Δημαρχείων με τον οποίο ρυθμίστηκαν τα καθήκοντα και οι εξουσίες των Δημοτικών Συμβουλίων. Οι Δήμοι χρειάζονταν την έγκριση της κεντρικής κυβέρνησης, δυνάμει του νόμου αυτού, μόνο για την έκδοση κανονισμών, για την επιβολή φόρων και άλλων δικαιωμάτων καθώς και για τη σύναψη δανείων[5]. Ο ετήσιος προϋπολογισμός εσόδων και εξόδων των Δήμων δε χρειαζόταν έγκριση από την κεντρική κυβέρνηση. Οι νόμοι αυτοί, παρόλες τις διάφορες κατά καιρούς τροποποιήσεις, παρέμειναν σε ισχύ μέχρι το 1930 οπότε καταργήθηκαν και αντικαταστάθηκαν από τον **Περί Δήμων Νόμο 26 του 1930**.

Οι έξι Διοικητικές Επαρχίες, που είχαν αντικαταστήσει τις καζάδες του Οθωμανικού συστήματος κηρύχθηκαν σε δήμους, αλλά ο κυβερνήτης είχε

---

5. *Λουκή Λουκαϊδη "Η ιστορία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης 1878-1955", Κυπριακά 1878-1955, Έκδοση Δήμου Λευκωσίας, Λευκωσία 1986.*

εξουσία να κηρύσσει σε Δήμο και οποιαδήποτε άλλη πόλη ή χωριό ή σύμπλεγμα χωριών με προκήρυξη, που θα δημοσιευόταν στην Επίσημη Εφημερίδα. Με τον τρόπο αυτό κηρύχθηκαν σε Δήμους οι κωμοπόλεις Μόρφου, Λεύκα, Κυθρέα, Αθηαίνου, Λευκόνοικο, Ακανθού, Λεύκαρα, Πόλη Χρυσοχούς, Καραβάς και Λάπηθος. Οι Δήμοι αυτοί ονομάστηκαν **αγροτικοί** για να ξεχωρίζουν από τους Δήμους των πόλεων που λέγονταν **αστικοί**. Τα εκλελεγμένα συμβούλια ήταν μικτά, αποτελούμενα από Ελληνοκυπρίους και Τουρκοκυπρίους, βάσει του αριθμού των εκλογέων των αντίστοιχων κοινοτήτων. Ο νόμος αυτός αποτελούσε τη βάση της διοίκησης των Δήμων μέχρι και τη θέσπιση του σημερινού ισχύοντος **Νόμου 111 του 1985**.

Στις 21 Οκτωβρίου 1931 το δημοκρατικό σύστημα ανάδειξης δημοτικών αρχών με λαϊκή ψήφο καταργήθηκε, εξαιτίας των ταραχών που ξέσπασαν ενάντια στην αποικιακή κυβέρνηση. Οι ταραχές αυτές είναι γνωστές στην ιστορία σαν τα Οκτωβριανά γεγονότα. Από τότε μέχρι και το 1939 έχουμε ένα απόλυτα απολυταρχικό καθεστώς, γνωστό ως **"παλμεροκρατία"**, από το όνομα του τότε κυβερνήτη Πάλμερ που *"τόσο πρόθυμα και πιστά εφάρμοσε το νέο απολυταρχικό καθεστώς"*[6]. Κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής, τα Δημοτικά Συμβούλια διορίζονταν από τον κυβερνήτη. Το 1943 διεξήχθηκαν οι πρώτες δημοτικές εκλογές βάσει του νέου **Περί Δήμων Νόμου του 1930**, ο οποίος δεν πρόλαβε να τεθεί σε ισχύ εξαιτίας των ταραχών που είχαν ξεσπάσει.

Οι δημοτικές εκλογές αποτελούσαν, καθ΄ όλη τη διάρκεια της Αγγλικής κατοχής, κορυφαίο για τον τόπο πολιτικό γεγονός. Ήσαν οι μόνες εκλογές που επέτρεπαν στους Κυπρίους να ασκήσουν εκλογικά δικαιώματα. Στις εκλογές κατέρχονταν συνδυασμοί που αντιμάχονταν ο ένας τον άλλο, με βάση την ιδεολογική τους τοποθέτηση ή και την τοποθέτησή τους πάνω στο εθνικό ζήτημα της απελευθέρωσης της Κύπρου.

---

6. Π. Παπαδημήτρη-Π. Πετρίδη, (1979-80), Ιστορική Εγκυκλοπαίδεια της Κύπρου, 6 Τόμος, σελ. 158, Λευκωσία Εκδόσεις Επιφανείου.

Οι τελευταίες δημοτικές εκλογές διεξήχθηκαν το 1953. Δεν επαναλήφθηκαν, διότι στο μεταξύ ξέσπασε ο απελευθερωτικός αγώνας της ΕΟΚΑ του 1955-59. Η θητεία των Δημοτικών Συμβούλων που είχαν εκλεγεί το '53 ανανεωνόταν από χρόνο σε χρόνο μέχρι και την ανακήρυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας το 1960. Μετά την ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας, άρχισαν να διαφαίνονται διαφορές μεταξύ των δύο κοινοτήτων της μεγαλονήσου, της Ελληνοκυπριακής και Τουρκοκυπριακής. Προέκυψε ζήτημα ίδρυσης ξεχωριστών Δήμων στις 5 από τις 6 πόλεις - η Κερύνεια θεωρήθηκε μικρή σε έκταση για να διαχωριστεί σε 2 Δήμους.

Τον Ιούλιο του 1958 οι Τουρκοκύπριοι ίδρυσαν πραξικοπηματικά και παράνομα δικούς τους Δήμους στις 5 πόλεις, οι οποίοι αναγνωρίζονται αργότερα από την κυβέρνηση, που τους παρέχει οικονομική βοήθεια. Παράλληλα παρουσιάστηκε πρόβλημα στη λειτουργία αυτών των χωριστών Δήμων και της άσκησης των εξουσιών τους. Την εποχή εκείνη δεν υπήρχαν περιοχές στις 5 πόλεις με αμιγή πληθυσμό είτε της μιας είτε της άλλης κοινότητας. Έτσι παρουσιάζονταν δυσκολίες εφαρμογής της διαταγής αυτής του συντάγματος Ζυρίχης-Λονδίνου του 1959.

Το **1962** εμφανίζεται νέο πρόβλημα. Οι Τουρκοκύπριοι βουλευτές αρνούνται να ψηφίσουν χωριστά τη **συνέχιση της ισχύος του Περί Δήμων Νόμου** σύμφωνα με το σύνταγμα, με αποτέλεσμα να διακοπεί η ζωή του Νόμου μαζί με τη ζωή των Συμβουλίων. Μπροστά σ' αυτή την κατάσταση, η Κυβέρνηση αναγκάστηκε να λάβει άμεσα μέτρα για την εξασφάλιση της συνέχισης της δημοτικής διαχείρισης από άλλο όργανο ή αρχή. Έτσι το **Υπουργικό Συμβούλιο** το Γενάρη του **1963** προβαίνει στην έκδοση δύο διαταγμάτων βάσει του **Περί Χωρίων** (Διοίκησης και Βελτιώσεως) **Νόμου**, με τα οποία κήρυξε όλες τις μέχρι τότε δημοτικές αρχές σε Περιοχές Βελτιώσεως διορίζοντας τα μέλη του Συμβουλίου Βελτιώσεως κάθε περιοχής. Τα Συμβούλια Βελτιώσεως είχαν μόνο τρισήμισυ μήνες ζωής. Το Ανώτατο Δικαστήριο, με πλειοψηφία, αποφάσισε πως το διάταγμα κήρυξης των Δήμων σε Συμβούλια Βελτιώσεως ήταν αντισυνταγματικό. Η

κυβέρνηση λοιπόν πήρε στα χέρια της τη δημοτική διαχείριση μέσω Επιτροπών διοριζομένων από το Υπουργικό Συμβούλιο.

Το 1963 με αφορμή τα **13 σημεία** που δίδει ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος για τροποποίηση του Κυπριακού Συντάγματος, οι Τουρκοκύπριοι βουλευτές αρνούνταν να προσέλθουν στις συνεδρίες της Βουλής. Το 6ο σημείο εισηγείτο την εγκαθίδρυση ενιαίων αντί χωριστών Δήμων. Ακολούθησε όμως το Δεκέμβρη του 1963 η ένοπλη ανταρσία των Τουρκοκυπρίων, οι οποίοι αυτοεγκλωβίστηκαν στις δικές τους συνοικίες των πόλεων και διαφόρων χωριών, συνεχίζοντας να διατηρούν τους δικούς τους χωριστούς Δήμους[7]. Και ενώ σε κάθε ψήφιση Νόμου αναφορικά με τους Δήμους χρειαζόταν χωριστή πλειοψηφία Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων βουλευτών, το **1964** ψηφίζεται από τη Βουλή νέος **Περί Δήμων Νόμος (64 του 1964)** βασιζόμενος στο Δίκαιο της Ανάγκης[8]. Στην ουσία ο Νόμος αυτός αναβίωσε τις πρόνοιες του **Περί Δήμων Νόμου του 1930** με τις διάφορες τροποποιήσεις που είχαν ακολουθήσει. Ο νόμος αυτός προνοούσε πως οι προηγούμενοι ιδρυθέντες Δήμοι που εξακολουθούσαν να υφίστανται την 1η Ιανουαρίου 1958, αποτελούσαν δήμους που συστάθηκαν βάσει των διατάξεων του Νόμου αυτού. Ο **Νόμος 64 του 1964** εισήγαγε και μια ουσιαστική καινοτομία. **Παραχωρούσε στις γυναίκες το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στα συμβούλια**. Οι Δήμοι, σύμφωνα με το νέο νόμο, διοικούνται από αιρετά συμβούλια με διάρκεια θητείας 4 χρόνια. Παρόλα αυτά, η κυβέρνηση συνέχισε να διορίζει Δημοτικές Επιτροπές, οι οποίες τελούσαν χρέη Δημοτικών Συμβουλίων λόγω της συνέχισης της ανώμαλης κατάστασης.

Στο μεταξύ ετοιμάστηκε από την Ένωση Δήμων και υποβλήθηκε στην Κυβέρνηση τον Ιούλιο του 1983, το προσχέδιο νέου Περί Δήμων Νόμου που ανάφεραμε πιο πάνω. Αφού μελετήθηκε από την Κυβέρνηση και υπέστη

---

7. ***Μεγάλη Κυπριακή Εγκυκλοπαίδεια, Τόμος Δ΄, σελ. 234, Φιλόκυπρος Λευκωσία, 1984.***
8. ***Παραλίκης Δ., Οδηγός Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Ιστορική Αναδρομή, σελ. 4, Ένωση Δήμων Κύπρου.***

διάφορες τροποποιήσεις, το νομοσχέδιο εκείνο ψηφίστηκε τελικά στον **Περί Δήμων Νόμο, 111 του 1985** και δημοσιεύθηκε στην επίσημη εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας, 18.10.1985. **Ο νέος περί Δήμων Νόμος είναι αναμφίβολα ένα πιο φιλελεύθερο και προοδευτικό νομοθέτημα από τον προηγούμενο Νόμο, αλλά δεν μπορεί να λεχθεί ότι εξασφαλίζει την πολιτική και οικονομική αυτοτέλεια των Δήμων που οι σημερινές κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες απαιτούν** (βλ. σελ. 50). Ούτε και ακολουθήθηκε στο βαθμό που έπρεπε, και που ζητήθηκε, το θαυμάσιο πρότυπο που προσφέρει ο **Ευρωπαϊκός Χάρτης Τοπικής Αυτοδιοίκησης**.

Το **1964** η Κυβέρνηση παίρνει προσωρινά μέτρα όπου ανάθεσε σε Επάρχους τα καθήκοντα που είχαν τα Δημοτικά Συμβούλια. Ακολούθως διόρισε πενταμελείς Δημοτικές Επιτροπές για όλους τους Δήμους. Οι Επιτροπές αυτές παρέμειναν μέχρι το 1986, όταν διεξήχθηκαν οι Πρώτες Δημοτικές εκλογές μετά το 1953.

Βάσει του νέου **Περί Δήμων Νόμου 111/1985**, οι προηγούμενοι συσταθέντες Δήμοι θεωρούνται Δήμοι που συστάθηκαν δυνάμει του νέου ψηφισθέντος νόμου. Οι Δήμοι αυτοί ήσαν στο σύνολο 16, από τους οποίους οι 9 είναι κατεχόμενοι.

Μετά την τουρκική εισβολή του 1974 και την κατοχή του βορείου τμήματος της Κύπρου από την Τουρκία, εννέα Δήμοι (Αμμόχωστος, Κερύνεια, Μόρφου, Κυθρέα, Λάπηθος, Καραβάς, Λευκόνοικο, Ακανθού και Λύση) έπαψαν να ασκούν τις συνηθισμένες δημοτικές εξουσίες και αρμοδιότητες, διατηρούν όμως τη νομική τους υπόσταση στις ελέυθερες περιοχές της Δημοκρατίας, όπου έχουν προσωρινά την έδρα τους.

Ο νέος νόμος προνοούσε ότι με τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος πόλης περιοχής βελτιώσεως ή χωριού ή συμπλέγματα χωριών με πληθυσμό πέραν των 5000 κατοίκων θα μπορούσαν να ανακηρυχθούν σε Δήμους, αφού ήταν η επιθυμία των πολιτών. Τις 23/3/1986, μετά από τη διεξαγωγή

δημοψηφίσματος, οι 11 Περιοχές Βελτιώσεως ανακηρύχθηκαν σε Δήμους: Στρόβολος, Αγ. Δομέτιος, Αγλαντζιά, Λακατάμια, Κάτω Πολεμίδια, Λατσιά, Μ. Γειτονιά, Έγκωμη, Παραλίμνι, Αγ. Αθανάσιος, Αραδίππου. Αποτέλεσμα ήταν να δημιουργηθούν στο σύνολό τους 27 Δήμοι, εκ των οποίων οι 9 είναι κατεχόμενοι. Το 1994 ο αριθμός των Δήμων αυξήθηκε σε 32 με την ανακήρυξη πέντε νέων Δήμων: Πέγειας, Γεροσκήπου, Γερμασόγειας, Δερύνειας, Αγίας Νάπας[9]. ***[ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι]***

1986, Α΄ Γενική Συνέλευση Ένωσης Δήμων Κύπρου

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Για το συντονισμό των ενεργειών των τοπικών αρχών στην Κύπρο, ιδρύθηκε το 1980 η Ένωση Δήμων Κύπρου, στην οποία συμμετέχουν όλοι οι αστικοί και οι αγροτικοί Δήμοι του νησιού, καθώς και τα Συμβούλια Βελτιώσεως Αγ. Δομετίου και Αραδίππου. Η Ένωση διοικείται από εννέα μέλη Εκτελεστική Επιτροπή με πρόεδρο τον εκάστοτε Δήμαρχο Λευκωσίας.

Η Ένωση Δήμων Κύπρου αναπτύσσει δραστηριότητα και σε διεθνές πεδίο, συμμετέχοντας σε διεθνή συνέδρια για θέματα τοπικής αυτοδιοίκησης. Εκφραστικό όργανό της είναι η τριμηνιαία έκδοση "Δήμοι της Κύπρου"

Από το 1985 μέχρι σήμερα ψηφίστηκαν από τη Βουλή άλλοι 27 Νόμοι με τους οποίους τροποποιήθηκε ο βασικός Νόμος του 1985. Το 1988 η Κυπριακή Δημοκρατία, σε μια ευρύτερη προσπάθεια για εναρμόνιση της

---

9. ***Ένωση Δήμων Κύπρο "15 χρόνια προσφοράς στην Τοπική Αυτοδιοίκηση", 1981-1996, Λευκωσία 1996.***

πολιτικής που ακολουθείται στο νησί με την πολιτική που ακολουθείται όσον αφορά την Τοπική Αυτοδιοίκηση στις Ευρωπαϊκές χώρες, επικυρώνει τον Ευρωπαϊκό Χάρτη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (EUROPEAN CHAPTER FOR LOCAL SELF). Η επικύρωση του Χάρτη ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων και δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας Αρ. 2309 της 18ης Μαρτίου 1988 (Ν.27/88). ***[ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ]***

Οι αρχές του Χάρτη παρέχουν κατευθυντήριες γραμμές για τον εκσυγχρονισμό της νομοθεσίας, για την τοπική αυτοδιοίκηση και ειδικότερα για τον περί Δήμων Νόμο. ***[ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ]***

Πρόσφατα, το 1992, υπογράφτηκε σύμφωνο συνεργασίας ανάμεσα στην Ελλαδική και Κυπριακή Αυτοδιοίκηση. Η επίσκεψη της Αντιπροσωπείας της ΚΕΔΚΕ πραγματοποιήθηκε από τις 2-16 Ιουλίου. Το σύμφωνο συνεργασίας υπεγράφη στη Λευκωσία και στόχο είχε τη στενότερη και αποτελεσματικότερη συνεργασία μεταξύ ΟΤΑ Ελλάδος και Κύπρου στα θέματα Τοπικής Αυτοδιοίκησης. ***[ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV]***

Σύμφωνο συνεργασίας Ελλαδικής-Κυπριακής Τοπικής Αυτοδιοίκησης υπέγραψαν στην Κύπρο η Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας και η Ένωση Δήμων Κύπρου

(κ. Λ. Κουρής - Λ. Δημηριάδης)

Διοικητικά η Κύπρος διαιρείται σε έξι επαρχίες: Λευκωσίας, Αμμοχώστου[10] Λεμεσού, Λάρνακας, Πάφου και Κερύνειας[11]. Διοικητική πρωτεύουσα κάθε επαρχίας είναι ο ομώνυμος μητροπολιτικός Δήμος.

Η τοπική αυτοδιοίκηση στην Κύπρο ανάγεται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Υπουργείου Εσωτερικών και η εποπτεία των Τοπικών Αρχών ασκείται από τον οικείο Έπαρχο.

Ο Έπαρχος διορίζεται από την Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας της Κυβέρνησης ως τοπικός εκπρόσωπός της σε κάθε επαρχία. Ενεργεί ως συντονιστής και σύνδεσμος για τις δραστηριότητες όλων των Υπουργείων στις επαρχίες.

Στην Κύπρο σήμερα λειτουργούν τρεις μορφές τοπικής αυτοδιοίκησης, **οι Δήμοι**, **τα Συμβούλια Βελτιώσεως** και **οι Χωριτικές Αρχές**. Οι τύποι αυτοί των τοπικών αρχών ανήκουν στην πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση και έχουν όλοι τις ίδιες περίπου αρμοδιότητες και εξουσίες χωρίς να υπάρχει μεταξύ τους ιεραρχική σχέση. Οι εξουσίες και αρμοδιότητές τους είναι γενικά η βελτίωση και η ανάπτυξη των περιοχών τους με την εκτέλεση οποιωνδήποτε έργων δημόσιας ωφελείας που θεωρούνται αναγκαία ή επιθυμητά για την περαιτέρω ανάπτυξη των περιοχών τους και τη δημιουργία συνθηκών ασφαλούς, άνετης και ευχάριστης διαβίωσης, τόσο από υγιεινής όσο και πνευματικής, καλλιτεχνικής και ψυχαγωγικής απόψεως.[12]

Οι Δήμοι καλύπτουν ποσοστό 60% περίπου του πληθυσμού, ενώ το υπόλοιπο μέρος του πληθυσμού καλύπτεται από τα Συμβούλια Βελτιώσεως και τις Χωριτικές Αρχές.

---

10. Οι πόλεις της Αμμοχώστου και Κερύνειας από τον Ιούλιο του 1974 που έγινε η Τούρκικη εισβολή βρίσκονται υπό την Τουρκική κατοχή.

11. Το ίδιο.

12. "Πολιτική Αγωγή Β΄Λυκείου" , σελ. 125, Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων, Λευκωσία, 1997

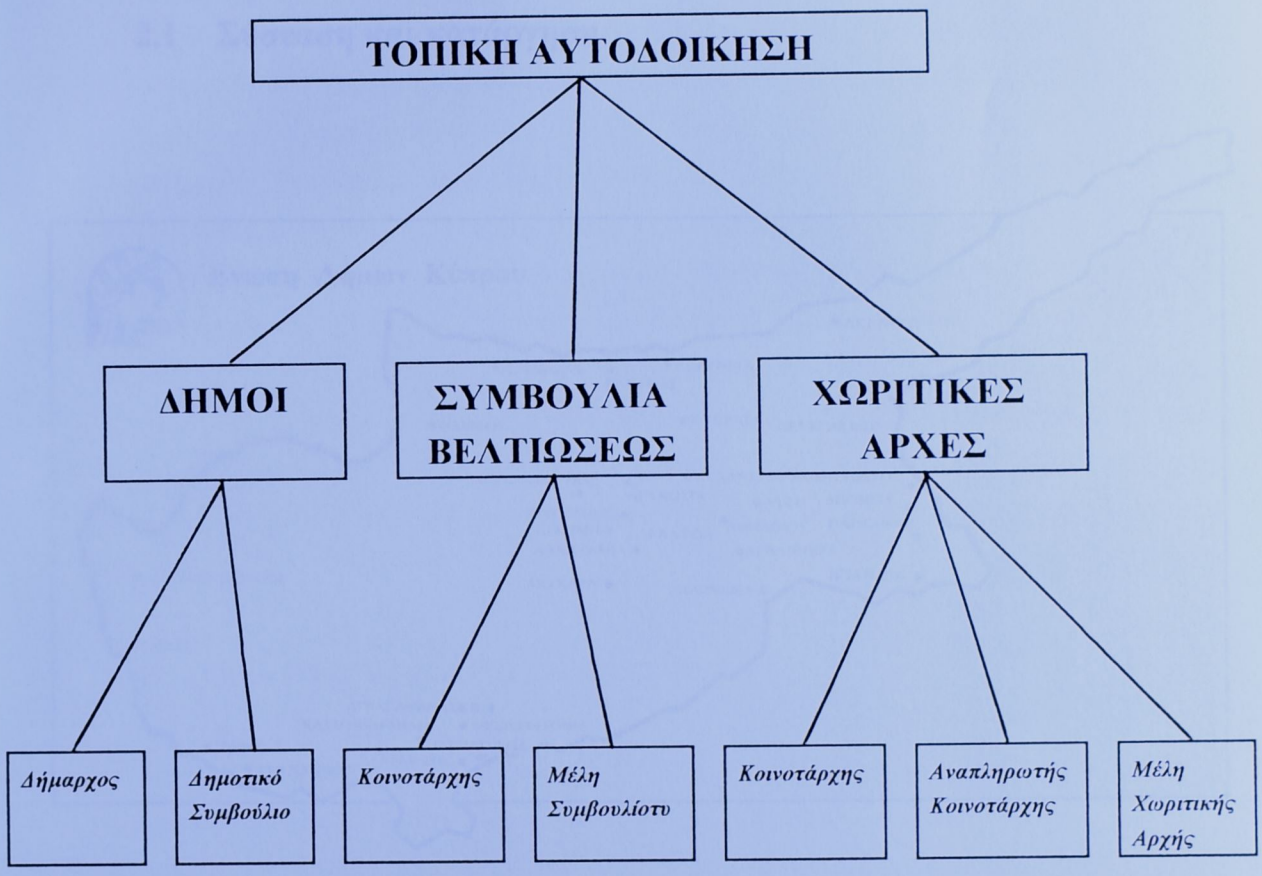
ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΟΙΚΗΣΗ
ΔΗΜΟΙ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΕΩΣ
ΧΩΡΙΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ
Δήμαρχος
Δημοτικό Συμβούλιο
Κοινοτάρχης
Μέλη Συμβουλίοτυ
Κοινοτάρχης
Αναπληρωτής Κοινοτάρχης
Μέλη Χωριτικής Αρχής

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

2. ΔΗΜΟΙ

2.1 Σύσταση και κατάργηση

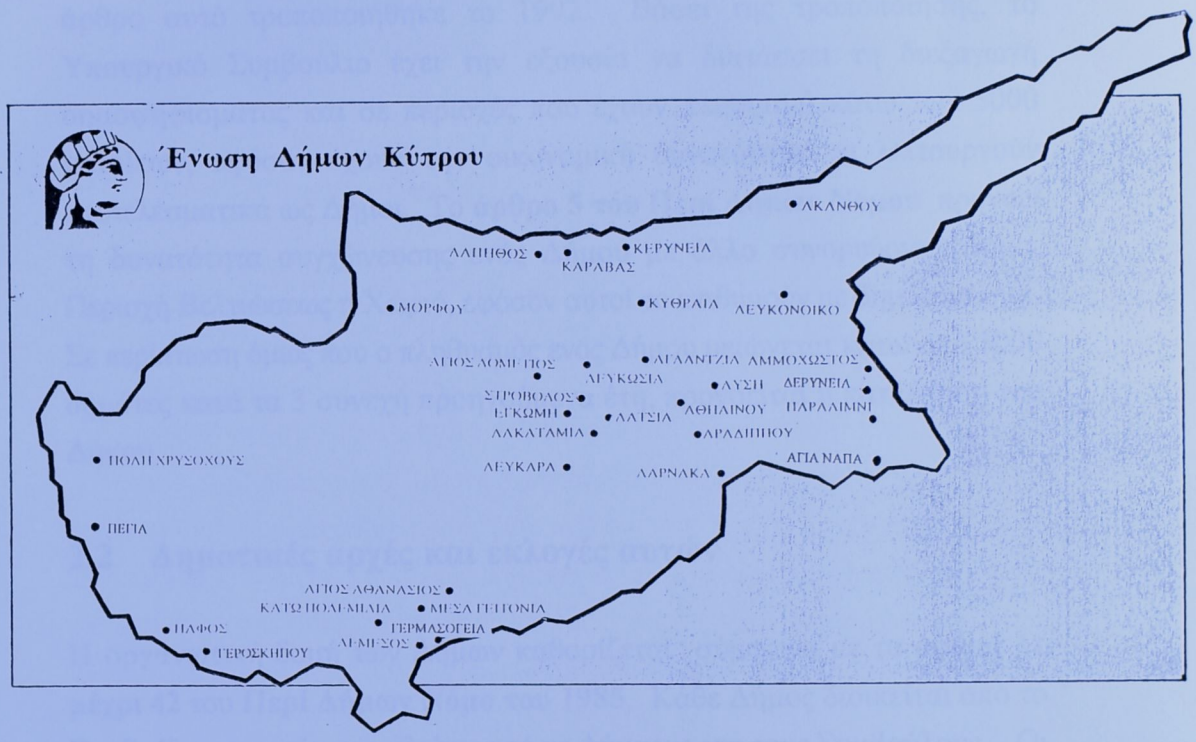

Δήμοι της Κύπρου

Μετά το απηρχαιωμένο αναχρονιστικό διοριστικό σύστημα, το 1985 ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων ο **Περί Δήμων Νόμος αρ.111 του 1985**, ο οποίος κατάργησε τον παλαιό Περί Δήμων Νόμο της Κύπρου. Πέραν των τότε υφισταμένων έξι αστικών Δήμων (Λ/σία, Λ/σός, Αμμ/στος, Λ/κα, Πάφος και Κερύνεια) και των 9 αγροτικών Δήμων, που συνέχισαν να υφίστανται με βάση τις διατάξεις του νέου νόμου, προνοείτο και η δημιουργία νέων Δήμων.

Οποιαδήποτε πόλη ή χωριό ή σύμπλεγμα χωριών έχει πληθυσμό πάνω από 5000 κατοίκους μπορεί να ανακηρυχθεί σε Δήμο, αφού πρώτα εξακριβωθεί με δημοψήφισμα ότι αυτή είναι η επιθυμία των κατοίκων. Τότε η εν λόγω περιοχή κηρύσσεται από το Υπουργικό Συμβούλιο σε Δήμο με σχετικό διάταγμα που δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας. Το άρθρο αυτό τροποποιήθηκε το 1992. Βάσει της τροποποίησης, το Υπουργικό Συμβούλιο έχει την εξουσία να διατάσσει τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος και σε περιοχές που έχουν πληθυσμό κάτω των 5000 κατοίκων, εφόσον έχουν την οικονομική δυνατότητα να λειτουργούν αποτελεσματικά ως Δήμοι. Το **άρθρο 5 του Περί Δήμων Νόμου** προνοεί τη δυνατότητα συγχώνευσης ενός Δήμου με άλλο συνορεύοντα Δήμο, Περιοχή Βελτιώσεως ή Χωριό, εφόσον αυτοί το επιθυμούν με δημοψήφισμα. Σε περίπτωση όμως που ο πληθυσμός ενός Δήμου μειώνεται κάτω από 3000 δημότες κατά τα 3 συνεχή προηγούμενα έτη, προνοείται η κατάργηση του Δήμου.

2.2 Δημοτικές αρχές και εκλογές αυτών

Η οργανωτική δομή των Δήμων καθορίζεται σύμφωνα με τα **άρθρα 11 μέχρι 42** του **Περί Δήμων Νόμο του 1985**. Κάθε Δήμος διοικείται από το Συμβούλιο το οποίο αποτελείται από το Δήμαρχο και τους Συμβούλους. Οι Γενικές Δημοτικές Εκλογές διεξάγονται κάθε 5 χρόνια, οποιαδήποτε μέρα μέσα στο μήνα Δεκέμβρη. Η θητεία των Δημοτικών Συμβουλίων, που είναι 5ετής, αρχίζει από την πρώτη μέρα του Ιανουαρίου, που είναι ο μήνας που ακολουθεί το μήνα των εκλογών. Σε περίπτωση που ένα Δημοτικό Συμβούλιο αναλαμβάνει καθήκοντα μετά από την πρώτη μέρα του Ιανουαρίου, του έτους κατά τη διάρκεια του οποίου διεξήχθησαν γενικές εκλογές, η θητεία αυτού του Δημοτικού Συμβουλίου αρχίζει την πρώτη μέρα αμέσως μετά την εκλογή του επόμενου μήνα και είναι ίση προς το υπόλοιπο της περιόδου των άλλων Συμβουλίων που εκλέγηκαν κατά τις τελευταίες γενικές δημοτικές εκλογές[13].

---

13. Άθως Γερμανός "Ο Περί Δήμων Νόμος" Ένωση Δήμων Κύπρου, Λευκωσία 1996, σελ. 4.

Ο αριθμός των Συμβούλων, εκτός από το Δήμαρχο, ανέρχεται από 8 μέχρι 26 ανάλογα με τον αριθμό των εκλογέων σε κάθε Δήμο. Έτσι κάθε Συβούλιο αποτελείται από:

- 8 συμβούλους σε Δήμους μέχρι 8000 δημότες
- 10 συμβούλους σε Δήμους από 8000 μέχρι 12000 δημότες
- 14 συμβούλους σε Δήμους από 12000 μέχρι 20000 δημότες
- 18 συμβούλους σε Δήμους από 20000 μέχρι 35000 δημότες
- 22 συμβούλους σε Δήμους από 35000 μέχρι 45000 δημότες
- 26 συμβούλους σε Δήμους από 45000 δημότες και άνω.

Ο Δήμαρχος εκλέγεται απ΄ευθείας από το εκλογικό σώμα και ξεχωριστά από τα υπόλοιπα μέρη του Συμβουλίου και όχι μέσα από τα μέλη του Συμβουλίου όπως παλαιότερα. Το γεγονός αυτό προσδίδει στο αξίωμα του Δημάρχου μεγαλύτερο κύρος. Οι εκλογές Συμβούλων και Δημάρχου γίνονται την ίδια μέρα με τη χρήση δυο καλπών, μια κάλπη για τη ψηφοφορία για Δήμαρχο και μια κάλπη για την ψηφοφορία για τους Δημοτικούς Συμβούλους. Ως Δήμαρχος ανακηρύττεται ο υποψήφιος που παίρνει τις περισσότερες έγκυρες ψήφους μεταξύ των υποψηφίων χωρίς να τίθεται οποιοδήποτε όριο στο ποσοστό των ψήφων που πρέπει να επιτύχει.

Σε ό,τι αφορά την εκλογή των Συμβούλων, οι υποψήφιοι κατέρχονται είτε ως μέλη συνδυασμών, είτε ως μεμονωμένα άτομα ενός μόνο κόμματος είτε συνασπισμοί κομμάτων είτε συνδυασμοί ανεξάρτητων. Για την κατανομή των εδρών εφαρμόζονται κατ΄αναλογία τα ισχύοντα στις εκλογές για ανάδειξη βουλευτών[14]. Η προτίμηση των εκλογέων υπέρ συγκεκριμένων υποψηφίων εκφράζεται με σταυρούς προτίμησης που αναλογούν σε 1 για κάθε τέσσερις ή λιγότερους συμβούλους ανάλογα με τον ολικό αριθμό των Συμβούλων.

---

14. Άθως Γερμανός "Ο Περί Δήμων Νόμος" Ένωση Δήμων Κύπρου, Λευκωσία 1996, σελ. 4.

Οι δημότες για να έχουν το δικαίωμα ψήφου πρέπει να έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους και να είναι εγγεγραμμένοι στον εκλογικό κατάλογο που τηρείται από το Υπουργείο Εσωτερικών για σκοπούς Δημοτικών Εκλογών. Η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος είναι υποχρεωτική. Μπορεί να εκλεγεί σαν Δήμαρχος ή Σύμβουλος δημότης-εκλογέας που συμπλήρωσε το 25ο έτος της ηλικίας του, εφόσον δε συντρέχουν ορισμένα εμπόδια που καθορίζει ο νόμος.

Το Δημοτικό νεοεκλεγέν Συμβούλιο εκλέγει μεταξύ των μελών στην πρώτη του συνεδρία με μυστική ψηφοφορία τον Αντιδήμαρχο. Ο Αντιδήμαρχος κατέχει τη θέση αυτή μέχρι και το τέλος της θητείας του Συμβουλίου.

Το **άρθρο 43** του συντάγματος προνοεί ότι η σύγκληση των συνεδριάσεων του Συμβουλίου και οι εργασίες κατά τη διάρκειά του, ρυθμίζονται σε Κανονισμούς που εκδίδονται γι΄ αυτό το σκοπό από το Συμβούλιο. Προνοείται επίσης πως ένα Συμβούλιο πρέπει να εφαρμόζει τους κανονισμούς που περιέχονται στο Νόμο μέχρι να εκδόσει δικούς του.

2.3 Διοίκηση των Δήμων

2.3.1 Αρμοδιότητες Δημάρχου

Συγκεκριμένα, το **άρθρο 46** προνοεί ότι ο Δήμαρχος είναι η εκτελεστική αρχή του Δήμου (η μόνη) και τον εκπροσωπεί σ΄ όλες τις επίσημες του σχέσεις. Στο ίδιο άρθρο αναφέρονται συγκεκριμένα οι αρμοδιότητες του Δημάρχου και προνοείται ότι σε περίπτωση που ο Δήμαρχος απουσιάζει ή κωλύεται, τον αναπληρεί ο Αντιδήμαρχος. Στη συνέχεια, παρατίθενται οι αρμοδιότητες του Δημάρχου που προνοούνται στο **άρθρο 46(1)(α) έως (θ)**, όπως ακριβώς διατυπώνονται στο Νόμο.

- Εκπροσωπεί το Δήμο ενώπιον των δικαστηρίων και οιασδήποτε Αρχής της Δημοκρατίας.

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

- Ετοιμάζει την ημερησία διάταξη των συνεδριάσεων του Συμβουλίου και συγκαλεί τις τέτοιες συνεδριάσεις.

- Προεδρεύει των συνεδριάσεων του Συμβουλίου, της Διαχειριστικής Επιτροπής ή των Επιτροπών αυτού των οποίων αποτελεί μέλος ή στις οποίες παρευρίσκεται.

- Εκτελεί τις αποφάσεις του Συμβουλίου.

- Προϊσταται όλων των υπηρεσιών του Δήμου τις οποίες καθοδηγεί, κατευθύνει και ελέγχει.

- Διατάσσει την είσπραξη των δημοτικών εσόδων και εκδίδει χρηματικά εντάλματα εις βάρος των προϋπολογισμών ή των δι΄ ειδικών αποφάσεων του Συμβουλίου ψηφισθεισών πιστώσεων συμφώνως προς την επιφύλαξη του εδαφίου (1) του άρθρου 66.

- Υπογράφει, εξουσιοδοτεί οποιονδήποτε υπάλληλο του Δήμου να υπογράφει, οποιανδήποτε επί τη βάσει του παρόντος Νόμου ή οποιουδήποτε δημοτικού κανονισμού εκδοθέντος επί τη βάσει του παρόντος Νόμου χορηγούμενη άδεια.

- Ενεργεί ως Λειτουργός Γάμου από 1ης Απριλίου 1986, δυνάμει του Περί Γάμου Νόμου.

- Ασκεί κάθε άλλη αρμοδιότητα ή εξουσία ανατειθεμένη σε αυτόν από τον παρόντα Νόμο ή υποιουδήποτε δημοτικού κανονισμού εκδιδομένου δυνάμει του παρόντος Νόμου ή οποιουδήποτε ετέρου νόμου.

Η ερμηνεία των άρθρων που έχουν σχέση με τη διοίκηση των Δήμων, ιδιαίτερα σε σχέση με τις αρμοδιότητες του Δημάρχου και του Δημοτικού Συμβουλίου, οδήγησε κατά καιρούς σε καταστάσεις που ταλαιπώρησαν αρκετούς Δήμους. Γι΄ αυτό κρίνεται χρήσιμο όπως διευκρινιστούν τα πιο

κάτω σημεία για το θέμα αυτό, ώστε να λυθούν ορισμένες απορίες και αμφιβολίες.

- Ο Δήμαρχος, όπως ρητά αναφέρει το **άρθρο 46** του Νόμου, είναι η μόνη Εκτελεστική Αρχή του Δήμου.

- Το Δημοτικό Συμβούλιο "νομοθετεί" (έγκριση Δημοτικών Κανονισμών) διορίζει υπαλλήλους, εγκρίνει τους προϋπολογισμούς, αποφασίζει για την εκτέλεση αναπτυξιακών έργων, χαράσσει πολιτική για βασικούς τομείς της δραστηριότητας και αποστολής του Δήμου, αλλά δεν έχει εκτελεστικό ρόλο, διότι αυτό είναι αποκλειστική αρμοδιότητα του Δημάρχου, που είναι η μόνη Εκτελεστική Αρχή του Δήμου. Ο Δήμαρχος, όταν συμμετέχει στις συνεδρίες του Δημοτικού Συμβουλίου προεδρεύοντας, έχει ανάλογο "βουλευτικό" ρόλο με τα άλλα μέλη του Συμβουλίου, ενώ σ΄όλες τις άλλες περιπτώσεις ο ρόλος του, ο πιο ουσιαστικός, είναι εκτελεστικός.

- Η σημασία του αξιώματος του Αντιδημάρχου είναι ότι αναπληρεί το Δήμαρχο όταν αυτός κωλύεται ή απουσιάζει, όπως προνοείται στο **εδάφιο (2) του άρθρου 46**. Όταν ο Δήμαρχος είναι παρών ο Αντιδήμαρχος έχει τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις με τους άλλους Δημοτικούς Συμβούλους. Η μόνη διάκριση που γίνεται στο Νόμο αναφορικά με τον Αντιδήμαρχο, σε σχέση με τους υπόλοιπους Δημοτικούς Συμβούλους αφορά τη συμμετοχή του στη Διαχειριστική Επιτροπή και αυτό για να είναι ενήμερος ο Αντιδήμαρχος για τις εργασίες της επιτροπής, όταν αναπληρεί το Δήμαρχο.

2.3.2 Δημοτικοί Σύμβουλοι & Διαχειριστική Επιτροπή

Όταν απουσιάζουν ή κωλύονται τόσο ο Δήμαρχος όσο και ο Αντιδήμαρχος, τότε τους αντικαθιστά σύμβουλος που ορίζεται από το συμβούλιο. Προνοεί, βάση του Νόμου για τη σύσταση και λειτουργία διάφορων Δημοτικών Επιτροπών, ο ρόλος των οποίων, με εξαίρεση τη Διαχειριστική Επιτροπή, είναι συμβουλευτικός και όχι εκτελεστικός.

Το Δημοτικό Συμβούλιο διορίζει από τα μέλη του τη διαχειριστική επιτροπή, η σύσταση της οποίας προνοείται στο **άρθρο 44** του Νόμου και είναι η κορυφαία επιτροπή του Δήμου. Η Διαχειριστική Επιτροπή υφίσταται, σε αντίθεση με τις άλλες επιτροπές, με βάση ειδική πρόνοια του Περί Δήμων Νόμου και οι αρμοδιότητές της ορίζονται ρητά στο **άρθρο 47** του Νόμου. Ο αριθμός των μελών της κυμαίνεται μεταξύ του ενός τρίτου και του ενός δευτέρου του συνολικού αριθμού των συμβούλων. Ο Δήμαρχος και ο Αντιδήματχος είναι μέλη της διαχειριστικής επιτροπής με ρητή πρόνοια του **άρθρου 44**. Ο Δήμαρχος προεδρεύει της επιτροπής και όταν απουσιάζει ή κωλύεται, αναπληρώνεται από τον Αντιδήμαρχο. Το συμβούλιο έχει την εξουσία δυνάμει του **άρθρου 44**, να μετατρέπει από καιρό σε καιρό τη σύνθεση της Διαχειριστικής Επιτροπής, να παύει τα προηγούμενα μέλη της και να διορίζει νέα.

Σύμφωνα με το **άρθρο 47** του Νόμου, καθήκον της Διαχειριστικής Επιτροπής είναι η ετοιμασία των προϋπολογισμών του δήμου, η ετοιμασία της ετήσιας έκθεσης και των ετήσιων λογαριασμών του δήμου και η υποβολή αυτών στο συμβούλιο για έγκριση. Έχει επίσης την υποχρέωση να βοηθάει και να συμβουλεύει το Δήμαρχο στην άσκηση των εξουσιών και την εκτέλεση των καθηκόντων του, να συντονίζει το έργο των διαφόρων επιτροπών που διορίζονται από το Συμβούλιο και να εκτελεί οποιαδήποτε άλλα καθήκοντα που ανατίθενται σ' αυτήν από το Συμβούλιο ή το Δήμαρχο.

Η σύγκληση των συνεδριάσεων της Επιτροπής και οι εργασίες της, ρυθμίζονται από κανονισμούς που εκδίδονται από το Συμβούλιο. Μέχρι να εκδοθούν τέτοιοι κανονισμοί, εφαρμόζονται οι κανονισμοί που ισχύουν για τις συνεδριάσεις του Συμβουλίου. Απαρτία κατά τις συνεδριάσεις της Διαχειριστικής Επιτροπής αποτελεί το ήμισυ του αριθμού των μελών της πλέον ενός, περιλαμβανομένου του Δημάρχου. Οι αποφάσεις της, λαμβάνονται με πλειοψηφία, ενώ σε περίπτωση ισοψηφίας, ο πρόεδρος της έχει δεύτερη ή νικώσα ψήφο.

2.3.3 Άλλες Δημοτικές Επιτροπές

Το Συμβούλιο μπορεί επίσης να διορίζει, όπως έχει προλεχθεί, από καιρού σε καιρό και άλλες Επιτροπές για οποιονδήποτε σκοπό, που να αποτελούνται από τα μέλη του ή και από άλλα πρόσωπα. Συνήθως κατά κανόνα όμως είναι μέλη του συμβουλίου. Οι Επιτροπές αυτές υφίστανται, εφόσον το Συμβούλιο σύμφωνα με το **άρθρο 45** αποφασίσει τη σύστασή τους. Ο Νόμος δε δίνει ούτε ποιο πρέπει να είναι το αντικείμενό τους, ούτε τον αριθμό των Επιτροπών αυτών. Αυτό δίνει μεγαλύτερη ευχέρεια και ευελιξία στο Συμβούλιο να αποφασίσει.

Οι Επιτροπές μπορεί να είναι γενικές ή ειδικές και ο αριθμός των μελών τους καθορίζεται από το Συμβούλιο. Σύμφωνα με το **νόμο 45 (1)**, πρέπει να επιλέγονται, κατά το δυνατό, σύμβουλοι που ανήκουν σε όλα τα αυτοτελή κόμματα, συνασπισμούς κομμάτων, συνδιασμούς κομμάτων, συνδιασμούς ανεξάρτητων και ανεξάρτητους κατ' αναλογία, εφόσο τούτο είναι δυνατό, προς την αριθμητική τους αντιπροσώπευση στο συμβούλιο.

Δυνάμει του ίδιου **άρθρου (45)** του Νόμου, το Συμβούλιο μπορεί, όπως και στη Διαχειριστική, να μετατρέπει τη σύνθεση των Επιτροπών αυτών. Έχει την εξουσία να παύει υφιστάμενα και να διορίζει νέα μέλη και να πληρεί χηρεύουσες θέσεις σε οποιαδήποτε τέτοια επιτροπή. Απαρτία για κάθε επιτροπή αποτελεί το ήμισυ του αριθμού των μελών της πλέον ενός. Είναι απαραίτητο επίσης οι πράξεις και οι εργασίες των Επιτροπών να υποβάλλονται στο Συμβούλιο για έγκριση.

Ο Πρόεδρος κάθε Επιτροπής ορίζεται από το Συμβούλιο και πρέπει να είναι μέλος της Διαχειριστικής Επιτροπής. Ο Δήμαρχος έχει το δικαίωμα να παρίσταται στις συνεδριάσεις οποιασδήποτε επιτροπής. Αν παρίσταται, τότε προεδρεύει και θεωρείται μέλος της επιτροπής. Το Συμβούλιο ρυθμίζει τον κανονισμό συνεδριάσεων των Επιτροπών. Οι αποφάσεις λαμβάνονται με απλή πλειοψηφία. Αν υπάρχει ισοψηφία, ο Πρόεδρος κάθε Επιτροπής έχει δεύτερη ή νικώσα ψήφο.

Τα πρακτικά των συνεδριάσεων του Συμβουλίου και των Επιτροπών τηρούνται από το Δημοτικό Γραμματέα. Ο Δημοτικός Γραμματέας μπορεί, ύστερα από έγκριση του Δημάρχου, να εξουσιοδοτεί οποιονδήποτε άλλον υπάλληλο, να ενεργεί εκ μέρους του για την τήρηση των πρακτικών των συνεδριάσεων οποιασδήποτε επιτροπής. Επιπρόσθετα έχει ως καθήκον του τη φύλαξη και φροντίδα των εγγράφων και των αρχείων του Δήμου, τα οποία φυλάττει σύμφωνα με τις οδηγίες του Συμβουλίου.

Οι διάφορες επιτροπές που σχηματίζονται επιλαμβάνονται τεχνικών, πολιτιστικών, περιβαλλοντικών, εργασιακών και άλλων θεμάτων.

2.3.4 Δημοτικοί Υπάλληλοι

Εκτός από το δήμαρχο και τους δημοτικούς συμβούλους, που αποτελούν τα αιρετά όργανα της Τοπικής Αρχής, υπάρχουν και τα έμμεσα αξιώματα.

Στη θέση των έμμεσων αξιωμάτων βρίσκονται όλοι οι Δημοτικοί Υπάλληλοι, οι οποίοι προσλαμβάνονται σύμφωνα με τις διάφορες ανάγκες της υπηρεσίας. Οι θέσεις της Δημοτικής Υπηρεσίας, που προβλέπονται από το Νόμο, δεν περιλαμβάνουν τους εργάτες αλλά μόνο τους υπαλλήλους και διακρίνονται σε ανώτερες και κατώτερες.

Οι ανώτερες θέσεις της Δημοτικής Υπηρεσίας πληρούνται από τα αξιώματα των:

- Δημοτικού Γραμματέα
- Δημοτικού Μηχανικού
- Δημοτικού Ταμία
- Δημοτικού Ιατρού
- Δημοτικού Υγειονομικού Επιθεωρητή
- Προϊστάμενου οποιουδήποτε τμήματος, που κηρύσσεται από το Συμβούλιο ως αυτοτελές τμήμα.

Τη δυνατότητα του Συμβουλίου να προχωρεί στη δημιουργία των πιο πάνω ανωτέρων θέσεων προνοεί το **άρθρο 54**. Το **άρθρο 55** αναφέρεται στο διορισμό των κατωτέρων υπαλλήλων. Κατάλογος όλων των θέσεων αυτών πρέπει να περιλαμβάνεται στον τακτικό προϋπολογισμό του Δήμου και με την αντίστοιχη μισθολογική κλίμακα για κάθε θέση.

Σε ό,τι αφορά τα προσόντα διορισμού των Δημοτικών Υπαλλήλων, τους γενικούς όρους υπηρεσίας, τα δικαιώματα και υποχρεώσεις και τη μισθοδοσία τους εφαρμόζονται σε γενικές αρχές τα ισχύοντα για τους υπαλλήλους του Δημοσίου τομέα χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι δεν υπάρχουν κάποιες διαφορές, που έχουν ως αφετηρία το γεγονός ότι ο Δήμος από τη φύση το είναι ένας οργανισμός με πολλές ιδιαιτερότητες και ιδιομορφίες σε σχέση με το έργο που έχει να επιτελέσει.

Για την πλήρωση των κενών θέσεων που παρουσιάζονται στη Δημοτική Υπηρεσία, ο Δήμος πρέπει να προχωρήσει στην ετοιμασία και έγκριση κανονισμών, στους οποίους θα καθορίζονται οι γενικοί όροι υπηρεσίας των Δημοτικών Υπαλλήλων, τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις τους, τα της άσκησης πειθαρχικής εξουσίας κ.α. Τέτοιοι κανονισμοί έχουν τώρα ετοιμαστεί για όλους τους Δήμους, βάσει του κώδικα των δημοσίων υπαλλήλων και όταν αυτοί υιοθετηθούν από το κάθε συμβούλιο, εγκριθούν από το Υπουργικό Συμβούλιο και δημοσιευθούν στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, θα ρυθμίσουν πάνω σε σταθερή βάση ο,τιδήποτε σχετίζεται με το διορισμό και τους όρους υπηρεσίας των μηνιαίων υπαλλήλων του κάθε Δήμου, ανωτέρων και κατωτέρων.

Όπως ήδη αναφέρθηκε, στο Νόμο γίνεται σαφής διάκριση μεταξύ υπαλλήλων και εργατών. Η εργοδότηση εργατών γίνεται σύμφωνα με το **άρθρο 56**, από Επιτροπή Μελών του Συμβουλίου, που ορίζεται από το Συμβούλιο, της οποίας προεδρεύει ο Δήμαρχος.

Τη δυνατότητα σύναψης συμβάσεων ανάμεσα στους Δήμους προνοεί το **άρθρο 61**, ώστε να είναι δυνατή η διάθεση υπηρεσιών από υπάλληλο ενός Δήμου σε άλλο ή άλλους Δήμους.

Το **άρθρο 61Α** είναι το τελευταίο άρθρο του Συντάγματος που αφορά τους Δημοτικούς Υπαλλήλους και κατοχυρώνει τη συνέχεια της υπηρεσίας και των ωφελημάτων των υπαλλήλων και εργατών των Τοπικών Αρχών που ανακηρύσσονται σε Δήμο.

2.4 Αρμοδιότητες των Δήμων

Τις αρμοδιότητες των Δήμων, τα καθήκοντα και τις εξουσίες των Δημοτικών Συμβουλίων προνοούν τα **άρθρα 83, 84, 85** του Περί Δήμων Νόμου. Πιο αναλυτικά οι Δήμοι είναι υπεύθυνοι για την ανάπτυξη της περιοχής που βρίσκονται μέσα στα δημοτικά όρια. Προνοούν για την ονομασία των οδών και την αρίθμηση υποστατικών. Εκδίδουν άδειες οικοδομών και διαχωρισμού οικοπέδων. Με βάση το Νόμο περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμο του 1972, που τέθηκε σε εφαρμογή το 1990, οι τέσσερις Δήμοι της Λευκωσίας, Λάρνακας, Λεμεσού και Πάφου ενεργούν ως Πολεοδομικές Αρχές, ενώ στους υπόλοιπους Δήμους ως Πολεοδομική Αρχή ενεργεί το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως. Οι Δήμοι είναι παράλληλα υπεύθυνοι για την καθαριότητα και υγιεινή κατάσταση του Δήμου. Σκοπός τους η καλή εμφάνιση της δημοτικής περιοχής και η προστασία της δημόσιας υγείας. Λαμβάνουν μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος και **προνοούν για την κατάλληλη και υγιεινή συλλογή, διάθεση και επεξεργασία των σκυβάλλων** (βλ. σελ. 51). Διοργανώνουν εκστρατείες καθαριότητας, στις οποίες μπορούν να πάρουν μέρος και οι πολίτες. Η Υγιειονομική Υπηρεσία του Δήμου πραγματοποιεί τον καθαρισμό όλων των δρόμων και δημόσιων χώρων. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Διακήρυξη για το δικαίωμα του πολίτη στην πολιτεία, το Δημοτικό Συμβούλιο προνοεί για την κατασκευή, συντήρηση, καθαριότητα, φωτισμό και ελεύθερη χρήση των δρόμων και των γεφυριών. Προνοεί, ελέγχει και μεριμνά για τη δημόσια υγεία, την υγιεινή των τροφίμων και ποτών που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση, την καθαριότητα των χώρων όπου τέτοια τρόφιμα ή ποτά παρασκευάζονται κ.ο.κ., προνοεί για την κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία δημόσιων λουτρών, αποχωρητηρίων και άλλων υγιειονομικών

εγκαταστάσεων. Επιπλέον γίνονται επιθεωρήσεις, κατοικιών, υποστατικών, καθώς και ψέκασμα σε διάφορους ιδιωτικούς και δημόσιους χώρους.

Επιπρόσθετα μέσα στα δημοτικά όρια, το Δημοτικό Συμβούλιο φροντίζει για την κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία συστημάτων υδρεύσεως του Δήμου και για την προμήθεια ικανοποιητικής ποσότητας νερού για την ύδρευσή του. Τα συμβούλια αποχετεύσεων, αν και λειτουργούν ως ανεξάρτητοι οργανισμοί, έχουν ως διοικητικά συμβούλιά τους τα Δημοτικά Συμβούλια, τα οποία επιλαμβάνονται των θεμάτων που έχουν σχέση με την κατασκευή, συντήρηση, επέκταση και λειτουργία των αποχετευτικών συστημάτων.

Ως αρμόδιοι για τη διοίκηση όλων των τοπικών υποθέσεων οι Δήμοι προνοούν για την ίδρυση και λειτουργία κοιμητηρίων είτε μέσα στα δημοτικά όρια είτε έξω, για την ίδρυση, συντήρηση και λειτουργία αναπαυτηρίων, αγαθοεργών ή φιλανθρωπικών σταθμών, σχεδίων και ιδρυμάτων, για την ίδρυση και λειτουργία σφαγείων. Προνοούν την απόκτηση ακίνητης περιουσίας, την ίδρυση δημοτικών αγορών και βιοτεχνικών περιοχών. Προβαίνουν στην κατασκευή διάφορων αναπτυξιακών έργων όπως πεζόδρομων, νέων δρόμων, διεύρυνση υφισταμένων, επαλείψεις. Παρέχει, υδρεύει, σχεδιάζει, φυτεύει και συντηρεί πάρκα, κήπους, γήπεδα, κολυμβητήρια, κέντρα για ψυχαγωγία και άλλους χώρους αναψυχής για χρήση από το κοινό, μαζί με οποιεσδήποτε άλλες ανέσεις[15]. Όταν ο Δήμος είναι παραθαλάσσιος, ρυθμίζει τη θαλάσσια κολύμβηση και κατασκευάζει έργα για την ασφάλεια και άνεση των ατόμων που χρησιμοποιούν την παραλία.

Μέσα στα βασικά καθήκοντά τους είναι επιπλέον η προώθηση της πολιτιστικής και πνευματικής δραστηριότητας. Οι Δήμοι, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους, διοργανώνουν διάφορες καλλιτεχνικές, πολιτιστικές,

---

15. Μεγάλη Κυπριακή Εγκυκλοπαίδεια, Τόμος Δ΄, σελ. 235, Φιλόκυπρος, Λευκωσία 1984.

μορφωτικές, αθλητικές και άλλες εκδηλώσεις. Ιδρύει και λειτουργεί θέατρα, μουσεία, βιβλιοθήκες, ορχήστρες, πινακοθήκες, αθλητικές εγκαταστάσεις. Οι Δήμοι, κυρίως των πόλεων, είναι πρωτοπόροι στην οργάνωση πολιτιστικών και άλλων εκδηλώσεων, μερικές από τις οποίες έχουν καθιερωθεί ως ετήσιος θεσμός ή προσλαμβάνουν διεθνή χαρακτήρα όπως το Φεστιβάλ Λευκωσίας, το Διεθνές Καλλιτεχνικό Φεστιβάλ Λεμεσού, η Γιορτή του Κρασιού και το καρναβάλι στην ίδια πόλη, η γιορτή του κατακλυσμού στη Λάρνακα, ο κατακλυσμός και οι Καρναβαλίστικες εκδηλώσεις στην Πάφο, η Γιορτή Πορτοκαλιού και ο Κατακλυσμός στην Αμμόχωστο πριν από την Τούρκικη εισβολή κλπ.

Μέσα στα πλαίσια των δραστηριοτήτων των Δήμων είναι και η *Αδελφοποίηση των Δήμων της Κύπρου με τους Δήμους της Ελλάδας*, ένα ξεχωριστό, πραγματικά, γεγονός με μεγάλη εθνική, πολιτική, πνευματική και πολιτιστική σημασία.

Το 1994 εννέα κατεχόμενοι Δήμοι αδελφοποιήθηκαν με αντίστοιχους Δήμους των νησιών του Αιγαίου, σε ειδική τελετή στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, παρουσία Υπουργών, Υφυπουργών, Δημάρχων, πνευματικών ανθρώπων και άλλων προσωπικοτήτων[16].

Ο Δήμαρχος Αμμοχώστου, Ανδρέας Πούγιουρος, στο χαιρετισμό του είπε μεταξύ άλλων:

> *Οι αδελφικοί δεσμοί ανάμεσα στα νησιά του Αιγαίου και της Κύπρου υπήρξαν πάντοτε, από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, πολύ ισχυροί. Αναντίρρητο και αδιαμφισβήτητο γεγονός των δεσμών αυτών αποτελεί η γλώσσα, το νησιώτικο ελληνικό ιδίωμα όπου πάρα πολλές λέξεις ομηρικές και άλλες που χρησιμοποιούνται συχνά στον προφορικό λόγο, στα νησιά κυρίως του Ανατολικού Αιγαίου, τις χρησιμοποιούμε ακριβώς με την ίδια σημασία στην Κύπρο.*
>
> *Η πατρίδα μας, η πολυαγαπημένη μας Κύπρος, το χρυσοπράσινο φύλλο ριγμένο στο πέλαγος για είκοσι χρόνια στενάζει κάτω από την μπότα του βάρβαρου κατακτητή.*

---

16. Περιοδικό Επιθεώρηση Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Μηνιαία Έκδοση της ΚΕΔΚΕ, Περίοδος Β΄, Τεύχος 67, Αύγουστος 1994, σελ. 68.

Τα Δημοτικά Συμβούλια των Δήμων των εννιά κατεχομένων περιοχών της Κύπρου, ενάντια στη σκληρότητα του κατακτητή και στον αδυσώπητο χρόνο,παρόλες τις πάμπολλες αντικειμενικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν, λειτουργούν στην προσφυγιά και επικεντρώνουν τις δραστηριότητές τους στη διατήρηση αφ΄ ενός άσβεστης μνήμης των κατεχομένων εδαφών μας με διάφορες εκδηλώσεις πολιτικού και πολιτιστικού περιεχομένου και αφ΄ ετέρου στον τομέα της διαφώτισης σε ό,τι αφορά το εθνικό μας θέμα.

Μέσα στα πλαίσια της φάσης Γνωριμία-Ανταλλαγή εμπειριών επισκέφθηκε το Δήμο Ιθάκης Αντιπροσωπεία Αδελφοποίησης από το Δήμο Έγκωμης Κύπρου από 21 έως 24 Ιουλίου 1994.

Η φιλοξενούμενη αντιπροσωπεία γνώρισε το νησί της Ιθάκης, συνομίλησε με τους εκπροσώπους του Δήμου και συμμετείχε στην Ημερίδα του Ευρωπαϊκού Πολιτισμού και Τουρισμού.

Τα αποτελέσματα της συνάντησης γνωριμίας και η ανταλλαγή εμπειριών ήταν πολύ θετικά και οι δυο πόλεις προχώρησαν στη διαδικασία της Αδελφοποίησης, αφού ο κύριος στόχος είναι κοινός και ο σκοπός ένας: *ΟΙ ΔΗΜΟΙ ΕΓΚΩΜΗΣ ΚΑΙ ΙΘΑΚΗΣ ΘΕΛΟΥΝ ΝΑ ΣΥΝΕΝΩΣΟΥΝ ΤΙΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΤΟΥΣ, ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΝΑ ΣΥΜΒΑΛΟΥΝ ΣΤΟ ΜΕΤΡΟ ΤΩΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΤΟΥ ΠΛΕΟΝ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΥ ΕΓΧΕΙΡΗΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΕΙΡΗΝΗ - ΕΝΟΤΗΤΑ - ΕΥΗΜΕΡΙΑ - ΚΟΙΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.*

Στις 4 Ιουλίου 1995, στη Λευκωσία, έγιναν οι εκδηλώσεις Αδελφοποίησης του Δήμου Πυθαγορείου Σάμου με το Δήμο Κερύνειας Κύπρου, παρουσία του Υπουργού Εσωτερικών της Κύπρου του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Αιγαίου και των άλλων επισήμων που είχε προσκαλέσει ο Δήμος Κερύνειας[17].

---

17. ***Περιοδικό Επιθεώρηση Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Μηνιαία Έκδοση ΚΕΔΚΕ, Περίοδος Β΄, Τεύχος 76-77, σελ. 31, Μάιος-Ιούνιος 1995.***

Πραγματοποιήθηκε την Κυριακή, 10 Μαΐου 1998, στη Αίθουσα της Δημοτικής Βιβλιοθήκης του Δήμου Δερύνειας, η πρώτη φάση τελετής Αδελφοποίησης των Δήμων Αμμοχώστου και Σαλαμίνας Ελλάδας.[18]

Οι Δήμαρχοι και Μέλη των Δημοτικών Συμβουλίων των Δήμων Αμμοχώστου και Σαλαμίνας που παρευρέθηκαν στην πρώτη φάση της τελετής αδελφοποίησης των δύο Δήμων.

Το γεγονός της Αδελφοποίησης των δυο ιστορικών αυτών πόλεων της Αμμοχώστου, η οποία είναι η διάδοχος πόλη της αρχαίας Σαλαμίνας της Κύπρου και της Σαλαμίνας της Ελλάδας είναι ξεχωριστό γεγονός, με μεγάλη εθνική, πολιτική, πνευματική και πολιτιστική σημασία. Έγινε πραγματικότητα, ύστερα από εισήγηση του Δημάρχου Σαλαμίνας κ. Αθανασίου Μακρή και την ομόφωνη απόφαση των δυο Δημοτικών Συμβουλίων.

Από τις 29 Απριλίου μέχρι τις 3 Μαΐου 1998 ήταν η "Εβδομάδα Κερύνειας". Με τις εκδηλώσεις μνήμης και αγώνα έγινε και ταυτόχρονη Αδελφοποίηση του Δήμου Κερύνειας με τρεις άλλους Ελληνικούς Δήμους, Δήμους

---

18. Περιοδικό Δήμοι της Κύπρου, Τεύχος 60, Ιανουάριος-Ιούνιος 1998, σελ. 6.

Αιγαίου, Σκοπέλου και κοινότητας Κερύνειας Αχαϊας[19]. Οι Ελλαδίτες Δήμαρχοι των τριών Δήμων κ.κ. Λεωνίδας Σιαβελής, Δήμαρχος Αιγαίου, Σταμάτης Περίσσης, Δήμαρχος Σκοπέλου και Παναγιώτης Σκούρας, Πρόεδρος Κοινότητας Κερύνειας Αχαϊας, κατασυγκινημένοι από τα όσα έζησαν και είδαν κατά τη διάρκεια της εξαήμερης παραμονής τους στην Κύπρο, τόνισαν στις ομιλίες τους την ανάγκη και την περαιτέρω και μεγαλύτερη συμπαράσταση του Ελληνικού λαού στον αγώνα που διεξάγομε για επιστροφή στην κατεχόμενη πατρίδα μας. Στην εκδήλωση παρέστησαν και οι Δήμαρχοι των αδελφοποιημένων με την Κερύνεια Δήμων Χίου και Πυθαγορείου Σάμου.

2.5 Συνεργασία - Συμβάσεις Δήμων & άλλων Τοπικών Αρχών

Το **άρθρο 86** του Περί Δήμων Νόμου 111/85 προνοεί τη δυνατότητα ενός Δήμου να συνάπτει συμβάσεις με άλλες τοπικές αρχές για την εκτέλεση έργων κοινής ωφελείας ή για παροχή υπηρεσιών από κοινού.

2.6 Δημοτικοί Κανονισμοί

Το Δημοτικό Συμβούλιο δύναται με έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου να εκδίδει, τροποποιεί ή ανακαλεί Κανονισμούς για όλους ή οποιουσδήποτε σκοπούς προβλέπονται από το Νόμο [20]. Μέχρι πολύ πρόσφατα οι δημοτικοί κανονισμοί που εκδίδονταν από τα Δημοτικά Συμβούλια, απαιτείτο, βάσει του **άρθρου 87** του Περί Δήμων Νόμου 111/85, να τύχουν έγκρισης από το Υπουργικό Συμβούλιο και τη Βουλή των Αντιπροσώπων. Οι κανονισμοί αυτοί, μετά την τελευταία τροποποίηση του Νόμου το 1996, δεν υπόκεινται πλέον στην έγκριση της Βουλής. Απαιτείται μόνο η έγκριση από το Υπουργικό Συμβούλιο, ενώ για τους δημοτικούς κανονισμούς που προνοούν

---

19. Περιοδικό Δήμοι της Κύπρου, Τεύχος 60, Ιανουάριος-Ιούνιος 1998, σελ. 8.

20. "Οι τοπικές Αρχές στην Κύπρο", Ένωση Δήμων Κύπρου, Λευκωσία 1996.

για τον καθορισμό των τελών και δικαιωμάτων, δε χρειάζεται έγκριση, ούτε από αυτό. Μεταξύ άλλων, το Δημοτικό Συμβούλιο, έχει επίσης την εξουσία να επιβάλλει τέλος πάνω στις πληρωμές που γίνονται για είσοδο σε οποιοδήποτε δημόσιο θέαμα και προνοεί την καταβολή τελών από τους διευθυντές ή υπεύθυνους επιχειρήσεων ξενοδοχείων.

2.6.1 Έλεγχος και ρύθμιση της τροχαίας

Μέσα στα δημοτικά όρια, το Δημοτικό Συμβούλιο, με τη συναίνεση του αρχηγού της Αστυνομίας, έχει εξουσία να ρυθμίζει και να ελέγχει την τροχαία κίνηση στους δρόμους εντός των δημοτικών ορίων. Αυτό γίνεται στο βαθμό και στην έκταση που ρητά αναφέρεται στο **άρθρο 88** του Νόμου και στους σχετικούς δημοτικούς κανονισμούς που προνοεί το άρθρο. Το Δημοτικό Συμβούλιο, βάσει του άρθρου αυτού, μπορεί να διορίζει τους δημοτικούς τροχονόμους, οι οποίοι είναι δημοτικοί υπάλληλοι. Τα καθήκοντα που εκτελούν οι δημοτικοί τροχονόμοι καθορίζονται από το συμβούλιο με τη σύμφωνη γνώμη του αρχηγού της αστυνομίας. Τα καθήκοντά τους βασικά περιορίζονται στην αστυνόμευση της στάθμευσης και την καταγγελία όσων σταθμεύουν παράνομα.

2.6.2 Εκσκαφή δρόμων

Το **άρθρο 89** του Νόμου αναφέρεται σε μια από τις πιο σημαντικές και αποκλειστικές εξουσίες που έχουν οι Δήμοι. Σύμφωνα με αυτό, κανένας δε δικαιούται να επεμβαίνει σε οποιοδήποτε δρόμο του Δήμου, χωρίς να πάρει πρώτα γραπτή άδεια από αυτόν. Όλες οι Δημόσιες Αρχές Κοινής Ωφελείας, όπως η Αρχή Ηλεκτρισμού (ΑΗΚ), η Αρχή Τηλεπικοινωνιών (ΑΤΗΚ) κ.α. σε περίπτωση που χρειάζεται να προβούν σε επεμβάσεις στους δρόμους πρέπει πρώτα, απευθυνόμενοι στο Δήμο, να εξασφαλίσουν την απαιτούμενη άδεια, η οποία συνοδεύεται από συγκεκριμένους όρους. Οι εκσκαφές των δρόμων επανορθώνονται από το Δήμο και το κόστος επανόρθωσης αναλαμβάνει η Αρχή που διενέργησε την εκσκαφή. Το κόστος υπολογίζεται

με βάση το κοστολόγιο που είναι εκ των προτέρων συμφωνημένο μεταξύ της Ένωσης Δήμων, του Υπουργείου Συγκοινωνιών και των Αρχών Κοινής Ωφελείας και είναι γνωστό ως "Μοναδιαίες Τιμές". Το κοστολόγιο αναθεωρείται κατά καιρούς, ώστε να ανταποκρίνεται στα πραγματικά κόστα.

2.6.3 Επικίνδυνες οικοδομές

Το **άρθρο 90** αναφέρεται στην εξουσία του Συμβουλίου να λαμβάνει μέτρα σε περιπτώσεις που διαπιστωθεί ότι κάποια οικοδομή μέσα στα δημοτικά όρια καθίσταται επικίνδυνη για τους διαμένοντες σ΄αυτή τους περίοικους ή διερχομένους.

2.6.4 Οχληρίες

Τα **άρθρα 91 μέχρι 102** δίνει τη δυνατότητα στο Δήμο να λαμβάνει μέτρα για την άρση οχληριών και τις ακολουθητέες σε τέτοιες περιπτώσεις διαδικασίες.

2.6.5 Άδειες Επιτηδεύματος και Επαγγέλματος

Το **άρθρο 103** προνοεί ότι οποιοδήποτε πρόσωπο διατηρεί επιχείρηση μέσα στα δημοτικά όρια του Δήμου πρέπει να εξασφαλίσει και την απαιτούμενη άδεια από το Δήμο. Τα **άρθρα 104 ως 108** προνοούν για τη γνωστή επαγγελματική φορολογία, που επιβάλλεται σ΄ όλες τις κατηγορίες προσώπων φυσικών ή νομικών, μισθωτών, αυτοεργοδοτουμένων, εταιρειών κλπ. Ο επαγγελματικός φόρος επιβάλλεται σύμφωνα με τον τρίτο πίνακα του νόμου που προνοείται από το **άρθρο 105**.[21]

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

---

21. Άθως Γερμανός "Η νομοθεσία στην Κύπρο", Ένωση Δήμων Κύπρου, Λ/σία 1996, σελ. 20.

Ο Δήμος, παράλληλα με τις άλλες εξουσίες του έχει την εξουσία να ρυθμίζει, ελέγχει, περιορίζει ή απαγορεύει οποιαδήποτε επιχείρηση ή επάγγελμα που μπορεί να είναι επιβλαβές για τη δημόσια υγεία ή είναι πηγή δημοσίου κινδύνου ή οχληρίας.

Ο επαγγελματικός φόρος των μισθωτών είναι κλιμακωτός, ανάλογα με τον ετήσιο μισθό τους. Για όλες τις άλλες κατηγορίες έχουν τεθεί από το νόμο ανώτατα όρια και ο Δήμος αποφασίζει βάσει κριτηρίων ποιο θα είναι το ακριβές ύψος της φορολογίας που θα επιβληθεί σε κάθε πρόσωπο. Με βάση το **άρθρο 105** οι εργοδότες έχουν υποχρέωση να υποβάλλουν στην αρχή κάθε χρόνου κατάλογο των υπαλλήλων τους και του μισθού τους, εφόσον τους ζητηθεί από το Δήμο, να αποκόπτουν από το μισθό των υπαλλήλων τους τον αναλογούντα φόρο, τον οποίο καταβάλλουν στη συνέχεια στο Δήμο. Από την επαγγελματική φορολογία εξαιρούνται οι Υπουργοί, Βουλευτές, Δικαστές και πρόσωπα που ασκούν αποκλειστικά θρησκευτικά καθήκοντα.

Επιπλέον προνοεί για την καταβολή προς το Συμβούλιο από ξενοδοχεία, τουριστικά καταλύματα ή οικοτροφεία τελών για κάθε πρόσωπο άνω των 10 ετών για κάθε νύκτα της διαμονής του σ΄ αυτά. Ο Δήμος έχει και την εξουσία να εκδίδει σχετική άδεια για την πλανοδιοπώληση. Η άδεια αυτή μπορεί να είναι για περίοδο ενός, τριών, έξι, εννέα ή δώδεκα μηνών και γι΄αυτή καταβάλλονται δικαιώματα που καθορίζονται από το Δήμο.

2.6.6 Άδειες Λειτουργίας Θεάτρων και Κέντρων Αναψυχής

Στις αρμοδιότητες των Δήμων εντάσσονται και οι εκδόσεις αδειών λειτουργίας θεάτρων και κέντρων αναψυχής. Οι προϋποθέσεις που τίθενται στο νόμο για χορήγηση της άδειας αυτής είναι βασικά η καταλληλότητα του χώρου και υποστατικού από πλευράς λειτουργικότητας και ασφάλειας για τους θαμώνες αλλά και από πλευράς μη δημιουργίας οχληρίας για τους περίοικους. Η υποβολή αίτησης για απόκτηση τέτοιας άδειας, προϋποθέτει

και την προσκόμιση σειράς πιστοποιητικών από την Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου, την Πυροσβεστική και την Ηλεκτρομηχανολογική Υπηρεσία. Η άδεια αυτή μπορεί να ανακληθεί, αν διαπιστωθεί σε μεταγενέστερο στάδιο ότι το υποστατικό δεν τηρεί τους όρους της σχετικής άδειας. Ειδικά για τα κέντρα αναψυχής, πρέπει να σημειωθεί ότι η λειτουργία τους διέπεται και από του Περί Κέντρων Αναψυχής Νόμο (Ν. 29/85), ο οποίος, όμως, αντιμετωπίζει το θέμα της λειτουργίας τους από διαφορετική σκοπιά.

2.6.7 Ζυγιστικά και Διαπύλια

Εξουσία των Δήμων βάση των **άρθρων 118 μέχρι 123** είναι και η επιβολή ζυγιστικών και διαπυλίων. Τα ζυγιστικά είναι δικαιώματα που επιβάλλονται από το Δήμο, όταν προσφέρει διευκολύνσεις για τη ζύγιση αγαθών, στις περιπτώσεις που ο αγοραστής τους, το απαιτήσει από τον πωλητή του[22]. Αυτό συνήθως γίνεται για διάφορα αγροτικά προϊόντα και σιτηρά. Στο παρελθόν τα δικαιώματα αυτά ήταν σημαντικό εισόδημα για τους Δήμους. Τα τελευταία χρόνια όμως, η οικονομική τους βαρύτητα έχει μειωθεί αισθητά.

Τα διαπύλια επιβάλλονται βάσει του **άρθρου 122** σε αγαθά που μεταφέρονται μέσα στα δημοτικά όρια του Δήμου. Τα διαπύλια εξακολουθούν να είναι σημαντική πηγή εισοδήματος για τους Δήμους της Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας και αφού η επιβολή τους συνδυάζεται και συσχετίζεται με τη λειτουργία των δημοτικών χονδρικών αγορών τους.

---

22. *Άθως Γερμανός "Η νομοθεσία στην Κύπρο", σελ. 21, Ένωση Δήμων Κύπρου, Λ/σία 1996.*

2.7 Οικονομικά των Δήμων

2.7.1 Περιουσία και Συμβάσεις των Δήμων

Υπό τη δικαιοδοσία του Δήμου, βρίσκεται κινητή και ακίνητη ιδιοκτησία. Γι΄αυτή την ιδιοκτησία προνοούν τα **άρθρα 62** και **23**. Το δε **άρθρο 64** αναφέρεται στις συμβάσεις που συνομολογούνται εξ΄ονόματος του Δήμου. Σύμφωνα με τα άρθρα αυτά του Νόμου, όταν ανακηρυχθούν νέοι Δήμοι, όλα τα προηγούμενα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις των τοπικών αρχών περιέρχονται στους νέους Δήμους.

Επιπλέον, η ακίνητη ιδιοκτησία των Δήμων πρέπει να είναι εγγεγραμμένη στα βιβλία του κτηματολογίου. Για την πώληση ή ανταλλαγή ακινήτου ιδοκτησίας χρειάζεται η έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου. Το Δημοτικό Συμβούλιο προβαίνει στην άνω συναλλαγή, αφού πάρει την απαιτούμενη έγκριση. Την έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου χρειάζεται και όταν επιθυμεί την υποθήκευση ή εκμίσθωση ή μίσθωση ακινήτου ιδιοκτησίας του Δήμου για χρονικό διάστημα άνω των 10 ετών, μόνο μετά την έγκριση του Υπουργού Εσωτερικών. Ο Δήμος μπορεί, εξάλλου, για τους σκοπούς του περί Δήμων Νόμου και τηρουμένων των διατάξεων του Νόμου αυτού ή οποιουδήποτε άλλου Νόμου, να βελτιώνει ή αξιοποιεί με οποιονδήποτε τρόπο κάθε ακίνητη ή κινητή ιδιοκτησία που κατέχει ή ανήκει στο Δήμο και να δημιουργεί δημόσιες επιχειρήσεις. Το Συμβούλιο μπορεί να αποφασίζει και για την πώληση ή ανταλλαγή οποιασδήποτε κινητής ιδιοκτησίας του Δήμου.

Το **άρθρο 64** του Νόμου προνοεί, σχετικά με τη συνομολόγηση Συμβάσεων εξ΄ονόματος των Δήμων, ότι οι συμβάσεις πρέπει να φέρουν τις υπογραφές του Δημάρχου και των δυο Συμβούλων που εξουσιοδοτήθηκαν για το σκοπό αυτό από το Συμβούλιο. Οι συμβάσεις που συνάπτονται είναι σχετικές με τη συνήθη διεξαγωγή των τρεχουσών συναλλαγών του Δήμου και μπορούν να συνομολογούνται γραπτώς ή προφορικώς, αναλόγως της περίστασης.

Επιπλέον, χρειάζονται την υπογραφή μόνο του Δημάρχου. Το Συμβούλιο μπορεί, αν αποφασίζει για εκμίσθωση οποιασδήποτε κινητής και ακίνητης ιδιοκτησίας του Δήμου, τη σύναψη δανείων και τους όρους και προϋποθέσεις αυτών καθώς και για την αποδοχή οποιασδήποτε κληρονομιάς, κληροδοτήματος ή δωρεάς. Σε περίπτωση που συμβάσεις διαρκούν περισσότερο από τη θητεία του Συμβουλίου από το οποίο συνομολογήθηκαν, τότε υπόκεινται στην έγκριση του Υπουργού Εσωτερικών[23].

2.7.2 Προϋπολογισμοί:- Έσοδα & Έξοδα

2.7.2.1 Τακτικός Προϋπολογισμός-Προϋπολογισμός Ανάπτυξης

Δυο είναι οι ετήσιοι προϋπολογισμοί τους οποίους ο Δήμος υποχρεούται να ετοιμάσει, ο **"Τακτικός Προϋπολογισμός"** εσόδων και εξόδων και ο **"Προϋπολογισμός Αναπτύξεως"**. Οι δυο προϋπολογισμοί πρέπει να ετοιμάζονται έγκαιρα από τη διαχειριστική επιτροπή για να υποβληθούν στο Υπουργικό Συμβούλιο για έγκριση μέχρι την 31η Οκτωβρίου του προηγούμενου έτους (απ΄ αυτό για το οποίο αναφέρονται). Οι προϋπολογισμοί πρέπει πρώτα να εγκριθούν από το Δημοτικό Συμβούλιο και να υποβληθούν μέσω του οικείου Επάρχου στον Υπουργό Εσωτερικών. Στη συνέχεια, ο Υπουργός, μαζί με τυχόν παρατηρήσεις και εισηγήσεις του, τους υποβάλλει στο Υπουργικό Συμβούλιο για έγκριση. Οι προϋπολογισμοί που θα εγκριθούν πρέπει να σταλούν από το Δημοτικό Συμβούλιο προς το Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας και τη Βουλή των Αντιπροσώπων, απλώς για γνωστοποίηση. Οι λογαριασμοί των προϋπολογισμών υπόκεινται σε ετήσιο έλεγχο από το Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας.

Αναλόγως των προϋπολογισμών, οι Δήμοι κάθε χρόνο λαμβάνουν τακτική

---

23. Άθως Γερμανός "Η νομοθεσία στην Κύπρο", σελ. 13, Ένωση Δήμων Κύπρου, Λ/σία 1996.

κρατική χορηγία. Η χορηγία διανέμεται στους Δήμους μέσω της Ένωσης Δήμων, η οποία εισηγείται στην Κυβέρνηση τον τρόπο κατανομής της. Πρόσφατα, μετά από αίτημα της Ένωσης Δήμων, η Κυβέρνηση αποδέκτηκε σύνδεση της ετήσιας τακτικής χορηγίας ως ποσοστό στα φορολογικά έσοδα του κράτους.[24]

Ο τακτικός προϋπολογισμός στηρίζεται αποκλειστικά σε δανεισμό. Περιλαμβάνει τα τακτικά έσοδα και έξοδα του Δήμου. Τα κυριότερα έσοδα του Δήμου είναι δυο:

- Οι φόροι
- Τα διάφορα ανταποδοτικά δικαιώματα που εισπράττουν για υπηρεσίες που προσφέρουν στους δημότες.

Οι βασικότεροι φόροι είναι:

- ***Επαγγελματικός φόρος*** που επιβάλλεται σε φυσικά και νομικά πρόσωπα που ασκούν επάγγελμα μέσα στα δημοτικά όρια.

- ***Δημοτικό τέλος*** που επιβάλλεται στην ακίνητη περιουσία και είναι γνωστό ως κτηματικός φόρος και επιβάλλεται με βάση την εκτιμημένη αξία της ακίνητης περιουσίας.

- ***Τέλη διανυκτέρευσης*** σε ξενοδοχεία και άλλα τουριστικά καταλύματα για πρόσωπα ηλικίας άνω των 10 ετών.

- ***Τέλος θεάματος***

Τα κυριότερα ανταποδοτικά δικαιώματα, από την άλλη, είναι τα τέλη αποκομιδής σκυβάλων, τα δικαιώματα για την έκδοση αδειών οικοδομής και

---

24. Άθως Γερμανός "Η νομοθεσία στην Κύπρο", σελ. 15, Ένωση Δήμων Κύπρου, Λ/σία 1996.

διαχωρισμό οικοπέδων, τα δικαιώματα για την τέλεση πολιτικών γάμων και τα διάφορα τέλη που εισπράττονται για χρήση σφαγείων, χώρων στάθμευσης (σταθμομετρίτες), δημοτικών αγορών, διάφορα πρόστιμα. Στα τακτικά έσοδα περιλαμβάνονται επίσης και διάφορες άλλες μορφές εσόδων με μικρότερη σημασία καθώς και η κρατική χορηγία.

Στο σκέλος των εξόδων περιλαμβάνονται τα συνήθη έξοδα λειτουργίας του Δήμου. Το πιο σπουδαίο έξοδο λειτουργίας του Δήμου είναι η μισθοδοσία και άλλα ωφελήματα για το προσωπικό του Δήμου, όπως η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, το ταμείο σύνταξης. Έξοδα αποτελούν και οι τόκοι δημοτικών δανείων, τα έξοδα συντήρησης των δρόμων, δημοτικών υποστατικών και οχημάτων και τα διοικητικά λειτουργικά έξοδα του Δήμου. Στα διοικητικά λειτουργικά έξοδα ανήκουν έξοδα γραφικής ύλης, λογαριασμοί τηλεφώνων και ηλεκτρισμού κ.α. Η ανάλυση όλων των προϋπολογισμών των Δήμων αποδεικνύει ότι από το σύνολο των εξόδων, το 52% αντιπροσωπεύει μισθούς, το 15% τοκοχρεωλύσια, το 25% διάφορες υπηρεσίες και αγαθά μεταξύ των οποίων και τα έξοδα για την υδατοπρομήθεια, φωτισμό κλπ. Και μόνο 7% κεφαλαιουχικές δαπάνες.[25]

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Ομιλία του κ. Γιώργου Βασιλείου στην Η΄ Ετήσια Γενική Συνέλευση της Ένωσης Δήμων Κύπρου

---

25. *Δήμοι της Κύπρου, Ένωση Δήμων Κύπρου, τεύχος 27, Λευκωσία 1990. Ομιλία του κ. Γιώργου Βασιλείου στην Η΄ γενική ετήσια συνέλευση της Ένωσης Δήμων Κύπρου.*

Οι μεγάλοι Δήμοι της Λευκωσίας, Λεμεσού και Λάρνακας έχουν πολύ μεγαλύτερο ποσοστό μισθών. Ειδικά, στη Λευκωσία, το ποσοστό των μισθών αποτελεί το 70% του συνόλου. Το συνολικό ποσοστό των μισθών θα ήταν ακόμη περισσότερο, αν λάβουμε υπόψη ότι οι μικροί Δήμοι καλύπτουν μόνο μέρος των εξόδων τους για προσωπικό, γιατί τους παρέχονται δωρεάν υπηρεσίες από το Υπουργείο Εσωτερικών και από τις Επαρχιακές Διοικήσεις.

Στον "Προϋπολογισμό Αναπτύξεως" περιλαμβάνονται οι δαπάνες για αναπτυξιακά έργα που προγραμματίζει να διενεργήσει ο Δήμος και ο τρόπος χρηματοδότησης αυτών των δαπανών. Η χρηματοδότηση των αναπτυξιακών έργων γίνεται συνήθως με δανεισμό ή και ειδική κρατική χορηγία. Το ύψος της κρατικής χορηγίας που δίνεται από την κυβέρνηση ποικίλει από έργο σε έργο και εξαρτάται κυρίως από τη φύση του έργου και την οικονομική κατάσταση του Δήμου. Κατά μέσο όρο, για κάθε λίρα που ξοδεύουν τα Δημαρχεία για ανάπτυξη, συνεισφέρει η Κυπριακή Κυβέρνηση άλλες τρεις λίρες, ανάλογα με το έργο που εκτελείται.

Το Συμβούλιο κάθε Δήμου μπορεί, χωρίς να χρειάζεται έγκριση, ποσό που δεν υπερβαίνει το 20% του προβλεφθέντος και εγκριθέντος ποσού, οποιουδήποτε κονδυλίου των προϋπολογισμών, νοουμένου ότι για το επιπλέον ποσό θα γίνεται εξοικονόμηση από οποιαδήποτε άλλα κονδύλια των προϋπολογισμών.

2.7.2.2 Δημοτικά Τέλη Ακινήτου Ιδιοκτησίας

Το Συμβούλιο οποιοδήποτε Δήμου έχει εξουσία να επιβάλλει επί των ιδιοκτητών ακίνητης ιδιοκτησίας ετήσιο φόρο που ονομάζεται δημοτικό τέλος ακίνητης ιδιοκτησίας. Στην επιβολή αυτών των τελών αναφέρονται τα **άρθρα 73** έως **79**. Τα τέλη αυτά, που ουσιαστικά αποτελούν φορολογία, μπορούν να επιβληθούν στους ιδιοκτήτες ακίνητης ιδιοκτησίας που βρίσκεται μέσα στα δημοτικά όρια κάθε Δήμου. Από το φόρο αυτό

εξαιρείται η ακίνητη ιδιοκτησία, που αναφέρεται ρητά στο **άρθρο 75,** δηλ. ιδιοκτησίας, που ανήκει στη Δημοκρατία ή οποιοδήποτε Δήμο, σε φιλανθρωπικό ή αθλητικό σωματείο, σε εκκλησία κλπ όπως κοιμητήρια, νοσοκομεία, διατηρητέες οικοδομές, δημόσια σχολεία κ.α.

Παλαιότερα, τα δημοτικά τέλη ακίντητης ιδιοκτησίας εισπράττονταν από το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων και στη συνέχεια καταβάλλονταν στους Δήμους, αφού αφαιρεί το ποσοστό 2% των εισπράξεων για έξοδα είσπραξης. Το 1993, το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων αρνήθηκε να συνεχίσει την είσπραξη αυτών των τελών. Από τότε εισπράττονται από τον κάθε Δήμο ξεχωριστά, με βάση τους σχετικούς καταλόγους φορολογίας που ετοιμάζονται από το Τμήμα Κτηματολογίου.

Τα δημοτικά τέλη ακίνητης ιδιοκτησίας αποτελούν ετήσια φορολογία. Σύμφωνα με το **άρθρο 76**, τα τέλη αυτά πρέπει να καταβληθούν από τους ιδιοκτήτες ακίνητης ιδιοκτησίας στο διάστημα μεταξύ 30ης Ιουνίου και 30ης Σεπτεμβρίου του έτους, αναφορικά προς τα οποίο επιβλήθηκαν. Αν δεν καταβληθούν από τους ιδιοκτήτες μέχρι το τέλος της προθεσμίας δηλ. στις 30 Σεπτεμβρίου, τότε προστίθεται επιβάρυνση ίση προς το εκάστοτε μέγιστο επιτρεπόμενο επιτόκια που ισχύει (9%).[26]

Στην περίπτωση όμως που αρνείται και πάλι να καταβάλει το οφειλόμενο ποσό μαζί με την προβλεπόμενη επιβάρυνση σε 30 μέρες από τις 30 Σεπτεμβρίου, τότε βάση του άρθρου 78 είναι δυνατόν να ληφθούν δικαστικά μέτρα εναντίον του από το Δήμο. Τα εν λόγω τέλη είναι δυνατόν να εξαιρεθούν σε ορισμένες περιοχές μετά από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου. Η εξουσία αυτή του Υπουργικού Συμβουλίου προνοείται από το **άρθρο 79**. Αυτό γίνεται με σχετική γνωστοποίηση που δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας.

---

26. Άθως Γερμανού " Η νομοθεσία στην Κύπρο", σελ. 15, Ένωση Δήμων Κύπρου, Λ/σία 1996

2.7.2.3 Δημοτικό Ταμείο

Κάθε Δήμος διατηρεί το δημοτικό ταμείο, το οποίο συνίσταται από τη χορηγία της Δημοκρατίας, από δικαιώματα, φόρους, διαπύλια, τέλη, δασμούς και επιβαρύνσεις, από ενοίκια και κέρδη από τη δημοτική περιουσία από δωρεές, κληροδοτήματα, χορηγίες κ.α. Στο δημοτικό ταμείο αναφέρονται τα **άρθρα 68** έως **72** και επεξηγούνται οι βασικές διαδικασίες που πρέπει να εφαρμόζονται για τις εισπράξεις και πληρωμές που διενεργούνται από το Δήμο και γενικά για τη διαχείριση των χρημάτων του Δήμου. Τις διάφορες πληρωμές δέχεται και διενεργεί ο Δημοτικός Ταμίας. Τα **άρθρα 71** και **72** αναφέρονται στις καταθέσεις και αναλήψεις που γίνονται από την τράπεζα.

2.7.2.4 Λογαριασμοί

Σημαντικές οικονομικές συναλλαγές διενεργούνται ετησίως από όλους τους Δήμους. Έσοδα και έξοδα πολλών εκατομυρίων λιρών εισπράττονται και πληρώνονται από το Δήμο. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα **άρθρα του Περί Δήμων Νόμου 80, 81, 82**, όλες οι οικονομικές δοσοληψίες πρέπει να εγγράφονται και να παρουσιάζονται στους λογαριαμσούς των Δήμων, με βάση τις λογιστικές αρχές των δεδουλευμένων εσόδων και εξόδων και του ιστορικού κόστους. Σε συνδυασμό με τους κατάλληλους λογαριασμούς, είναι αναγκαία και η τήρηση βιβλίων και καταστάσεων λογαριασμών, τα οποία πρέπει να ετοιμάζονται σύμφωνα με τις ενδεδειγμένες λογιστικές αρχές και πρότυπα.

Οι λογαριασμοί και οι οικονομικές δοσοληψίες και γενικά η οικονομική διαχείριση των Δήμων ελέγχονται από το Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας. Ειδικά για τους λογαριασμούς θα πρέπει να αναφερθεί ότι, σύμφωνα με το **άρθρο 81**, οι τελικοί λογαριασμοί κάθε Δήμου για κάθε έτος πρέπει να είναι έτοιμοι όχι αργότερα από την 30η Απριλίου του επόμενου έτους. Οι λογαριασμοί αυτοί, αφού πιστοποιηθούν από το Δήμαρχο και το Δημοτικό

Ταμία (ή Οικονομικό Διευθυντή όπου υπάρχει), υποβάλλονται στο Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας για έλεγχο. Μετά τον έλεγχο, που είναι έλεγχος νομιμότητας, ο Γενικός Ελεγκτής υποβάλλει στο Δημοτικό Συμβούλιο, στη Βουλή και στον Υπουργό Εσωτερικών τους λογαριασμούς που έχουν ελεγχθεί μαζί με σχετική έκθεση. Η δημοσίευση των λογαριασμών αποτελεί και την τελευταία διεργασία, έτσι ώστε οι λογαριασμοί αυτοί πλέον να θεωρούνται κλειστοί και μετά την παρέλευση ενός μήνα από τη δημοσίευσή τους, κανένας δεν μπορεί να τους αμφισβητήσει για κανένα λόγο, εκτός και εάν πρόκειται για λόγους ανεντιμότητας ή δόλου ή για την ανάκτηση καθυστερημένων εσόδων.

2.7.2.5 Ωφελήματα του Δημάρχου και των Συμβούλων

Σύμφωνα με το **άρθρο 52**, ο Δήμαρχος λαμβάνει ετήσια αντιμισθία και ο Αντιδήμαρχος και οι Σύμβουλοι αποζημίωση ή επιδόματα που αποφασίζονται και ψηφίζονται από το Δημοτικό Συμβούλιο. Τα πιο πάνω πρέπει να εγκριθούν και από το Υπουργικό Συμβούλιο. Οι Δήμαρχοι, όταν αφυπηρετήσουν, δικαιούνται επίσης σύνταξη από το Δήμο, σύμφωνα με σχετικούς Κανονισμούς που εκδίδει το Δημοτικό Συμβούλιο δυνάμει του ιδίου άρθρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

3. ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΕΩΣ

3.1 Γενικά

Τα Συμβούλια Βελτιώσεως λειτούργησαν για πρώτη φορά το 1950, με βάση τον **Περί Χωρίων Νόμο του 1950**. Σύμφωνα με αυτό το Νόμο "Περιοχές Βελτιώσεων" κηρύσσονταν με σχετικό διάταγμα του κυβερνήτη χωριά που θεωρούνταν σαν θέρετρα ή σαν περιοχές φορτώσεως χαρουπιών. Το κάθε Συμβούλιο Βελτιώσεως αποτελείτο από 7 μέλη, 3 ex officio μέλη, δηλαδή ο Διοικητής της Επαρχίας, ο Ιατρικός Λειτουργός και ο Κυβερνητικός Μηχανικός μαζί με το Μουχτάρη της περιοχής και τρία αιρετά μέλη[27]. Τα μέλη αυτά εκλέγονταν από τους ιδιοκτήτες γης στην περιοχή του Συμβουλίου Βελτιώσεως που έχουν συμπληρώσει το 21 έτος της ηλικίας τους. Την Εκλογική Συνέλευση συγκαλούσε ο Περιφερειακός Διοικητής.

Τα Συμβούλια Βελτιώσεως διατηρούνται μέχρι και σήμερα με αρκετές όμως διαφοροποιήσεις. Οποιοδήποτε χωριό ή σύμπλεγμα χωριών ανακηρύσσεται σε περιοχή Βελτιώσεως από το Υπουργικό Συμβούλιο διοικείται από εξαμελές Συμβούλιο με πενταετή θητεία συμπεριλαμβανομένου και του Κοινοτάρχη. Τα μέλη του Συμβουλίου είναι αρκετά και εκλέγονται από τους κατοίκους της περιοχής. Στα συμβούλια αυτά δε συμμετέχουν πλέον Κυβερνητικά μέλη εκτός από τον Έπαρχο που είναι και ο Πρόεδρος του Συμβουλίου.

Τα Συμβούλια Βελτιώσεως έχουν τις ίδιες σχεδόν αρμοδιότητες με τα Δημοτικά Συμβούλια των πόλεων. Καλύπτουν τη δημόσια υγεία, κατασκευή

---

27. *Αθανάσης Μ. Αθανασίου, "Η Μέσα Γειτονιά τότε και τώρα", σελ. 180, Λεμεσός 1993.*

και συντήρηση οδών, συλλογή και διάθεση σκυβάλων, καθαριότητα, φωτισμό και ονομασία των οδών, ρύθμιση του εμπορίου και επιχειρήσεων και γενικά στην ανάπτυξη της περιοχής. Εκτός αρμοδιοτήτων τους είναι η εφαρμογή του Περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμου.

Για να είναι δυνατή η άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, τα Συμβούλια Βελτιώσεως επιβάλλουν διάφορους φόρους, επιπρόσθετα από τους δημοτικούς φόρους. Εισπράττουν φόρους, το φόρο κοινωνικών υπηρεσιών και το φόρο ενοικίου, τα τέλη βελτιώσεως που είναι ουσιαστικά ο κτηματικός φόρος που επιβάλλεται με βάση την αξία της ακίνητης ιδιοκτησίας, ο επαγγελματικός φόρος κ.α.

Άλλα έσοδα εισπράττουν και από ανταποδοτικά δικαιώματα για υπηρεσίες που προσφέρουν στους κατοίκους. Αφού εξασφαλίσουν έγκριση από το Υπουργείο Εσωτερικών μπορούν να συνάπτουν και διάφορα δάνεια για την εκτέλεση των έργων που θεωρούνται σκόπιμα για την καθαριότητα και υγιεινή κατάσταση της περιοχής αλλά και τη γενική ανάπτυξή της και τη δημιουργία συνθηκών άνετης και ευχάριστης διαβίωσης. Όπως και οι Δημοτικές Αρχές, τα Συμβούλια Βελτιώσεως λαμβάνουν κρατική βοήθεια υπό τη μορφή επιχορήγησης για τα περισσότερα αναπτυξιακά τους έργα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

4. ΧΩΡΙΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

4.1 Γενικά

Οι Χωριτικές Αρχές προϋπάρχουν στο νησί από την Τουρκοκρατία. Με τις μεταρρυθμίσεις που έγιναν το 1856, οι Τούρκοι αναγκάστηκαν να παραχωρήσουν ουσιαστικές ελευθερίες σ΄ όλους τους υπηκόους του. Οι ελευθερίες παραχωρήθηκαν με υψηλό διάταγμα (Χάττι Χουμαγιούν), όπως είναι γνωστό, που παρείχε σ΄ όλους τους υπηκόους του Σουλτάνου, ανεξάρτητα από φυλή και θρήσκευμα, ίσα πολιτικά και αστικά δικαιώματα.

Με το υψηλό διάταγμα δημιουργούντο δυο Συμβούλια, ένα διοικητικό, το ιταρέ μετζιλίς και ένα δικαστικό. Τα ιταρέ μετζιλίς διατηρήθηκαν με την ίδια ονομασία για πολλά χρόνια. Τελικά όμως πήραν το χαρακτηρισμό των κοινοτικών και χωριτικών αρχών, μ΄όλο που τα μέλη τους διατήρησαν τους τούρκικους τίτλους. Ο Πρόεδρος διατήρησε τον τίτλο του Μουχτάρη, και τα μέλη διατήρησαν τον τίτλο του Αζά. Και σήμερα ακόμη οι τίτλοι χρησιμοποιούνται από το λαό[28].

Ο θεσμός των Χωριτικών Αρχών διατηρήθηκε και επί Αγγλοκρατίας μέχρι το 1891. Ο Μουχτάρης ήταν ο πρόεδρος των Δημογεροντιών και συνεπώς των κοινοτήτων. Ο Μουχτάρης θα ήταν Χριστιανός ή Μωαμεθανός κατά την πλειοψηφία του ενός ή του άλλου στοιχείου σε κάθε ενορία ή κοινότητα.

Παρόλο που οι Τούρκοι είχαν τη σταθερή εύνοια των Άγγλων και η αναλογία τους στη διοίκηση ήταν δυσανάλογα μεγάλη σε σχέση με την

---

28. *Γεωργιάδη Κλ., Ιστορία της Κύπρου, Β΄ Έκδοση, σελ. 238, Λευκωσία 1978*

αναλογία τους στον πληθυσμό, ωστόσο η τουρκοκυπριακή κοινότητα, παρέμεινε σε χαμηλότερο επίπεδο από τους Έλληνες. Το 1891 οι Τουρκοκύπριοι ήταν 22,9% του πληθυσμού της Κύπρου το 1911 20,6% και το 1931 18,5%.[29]

Οι Χωριτικές Αρχές ασχολούνταν με ορισμένες τοπικές υποθέσεις των χωριών. Ο θεσμός διατηρήθηκε και επί Αγγλοκρατίας μέχρι το 1891.

Ο διοριζόμενος Μουχτάρης, προτού αναλάβει καθήκοντα, έδινε ενώπιον του οικείου Επάρχου τον εξής όρκον:

> *"Ορκίζομαι να υπηρετήσω πιστώς την Α.Μ. την Βασίλισσαν Βικτωρίαν, τους κληρονόμους και διαδόχους αυτής εν τη επιτελέσει των καθηκόντων μου ως Μουκτάρου του ... κατά το διάστημα της υπηρεσίας μου"*

Εκλέξιμοι ήσαν όλοι οι από 25 έως 60 ετών υγιείς άνδρες, εκτός των κληρικών, των υπαλλήλων της Κυβερνήσεως, των μελών του Νομοθετικού, των διοικητικών ή δημαρχιακών συμβούλων, των δικηγόρων, διδασκάλων και ιατρών.

Τα καθήκοντα του Μουχτάρη ήταν τα εξής: Να κρατεί την τάξη της συνοικίας ή της κοινότητας, να ειδοποιεί όσο το δυνατό πιο γρήγορα τον πλησιέστερο αστυνομικό σταθμό σε περίπτωση κάποιου σοβαρού πλημμελήματος ή συμβάντος, να βοηθά τους κυβερνητικούς υπαλλήλους στην είσπραξη των προσόδων, να κοινοποιεί τα διοικητικά έγγραφα, να ενεργεί τις εκτελέσεις και πωλήσεις, να καταγράφει τις γεννήσεις και τους θανάτους, να κρατεί προσωπική, ως Μουχτάρης, προσωπική σφραγίδα (δικαιουμένων και των δημογερόντων να έχουν άλλη σφραγίδα, της δημογεροντίας), να δίνει πληροφορίες στο Μουδίρη ή στον Έπαρχο σχετικά με την ακίνητη περιουσία, η οποία λόγω έλλειψης κληρονόμων περιέρχεται στο κράτος, να προνοεί για τη διαμονή και τροφή οποιουδήποτε που

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

---

29. *Χατζηδημητρίου Κ., Ιστορία της Κύπρου, σελ. 279, Οκτώβρης 1985.*

ταξιδεύει για υπηρεσία κυβερνητικού υπαλλήλου, να καταγγέλλει στις τοπικές αρχές κάθε κατάχρηση ως προς τα μέτρα και σταθμά και να ειδοποιεί για οποιαδήποτε επιδημία[30].

Το χαρακτηριστικό σήμα που φορούσαν οι μουχτάρηδες. Παρόμοιο πιο μεγάλο σήμα είχαν και στο ξωπόρτι των σπιτιών τους

Από το 1891 και εξής παρατηρούνται νέες τροποποιήσεις και νέοι ψηφισθέντες νόμοι, σχετικοί με το θεσμό των Χωριτικών Αρχών. Με το νόμο του 1936, που αντικατέστησε το νόμο του 1892, η Χωριτική Αρχή ονομάζεται Χωριτική Αρχή Υγείας και εκτελεί ταυτόχρονα και άλλα καθήκοντα με βάση το Νόμο Περί Χωριτικών Αρχών.

Το 1979 έγιναν οι πρώτες εκλογές ύστερα από 50 χρόνια και η κάθε κοινότητα εξέλεγε τη Χωριτική Επιτροπή της.

Σήμερα Χωριτικές Αρχές υπάρχουν σχεδόν σ' όλα τα χωριά της Κύπρου. Η Χωριτική Αρχή κάθε χωριού είναι πενταμελής και διαχειρίζεται τις τοπικές υποθέσεις του κάθε χωριού. Η θητεία της είναι πενταετής όπως και στις περιπτώσεις των Δημοτικών Συμβουλίων και των Συμβουλίων Βελτιώσεως.

---

30. Ζανέττου Φ., Ιστορία της Νήσου Κύπρου από την Αγγλική Κατοχή μέχρι το 1911, σελ. 752-753, Β΄ Έκδοση, 1997, Εκδόσεις Επιφανείου.

Η Επιτροπή αποτελείται από τον Πρόεδρο της Κοινότητας, δηλαδή τον Κοινοτάρχη, τον Αναπληρωτή Πρόεδρο (ή αναπληρωτή Κοινοτάρχη) και τρία άλλα μέλη. Όλα τα μέλη της Χωριτικής Επιτροπής εκλέγονται από τους κατοίκους του χωριού για περίοδο πέντε χρόνων. Όπως και στην περίπτωση των Δημάρχων, οι Κοινοτάρχες εκλέγονται απευθείας από το εκλογικό σώμα και ξεχωριστά από τα 4 άλλα μέλη της Χωριτικής Αρχής.

Τα καθήκοντα του Κοινοτάρχη σχετίζονται περισσότερο με τις λειτουργίες του κράτους παρά τις υποθέσεις και τα προβλήματα της κοινότητας. Στα καθήκοντά του περιλαμβάνεται η καταγραφή των γεννήσεων και θανάτων που επισημαίνονται στην κοινότητά του και η έκδοση διάφορων πιστοποιητικών όπως κινητής και ακίνητης ιδιοκτησίας, για σκοπούς ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στα κρατικά νοσοκομεία κτλ. Ο Κοινοτάρχης συνεργάζεται με διάφορους κρατικούς υπάλληλους και την Αστυνομία και τους βοηθά γαι θέματα της κοινότητάς τους. Επιπλέον εισπράττει τις κοινοτικές φορολογίες και τηρεί τα κοινοτικά ταμεία. Τον Κοινοτάρχη αντικαθιστά ο Αναπληρωτής Κοινοτάρχης, όταν ο πρώτος απουσιάζει ή κωλύεται.

Σήμερα λοιπόν, όπως παρουσιάζεται και πιο πάνω, η Χωριτική Αρχή στο κάθε χωριό έχει όλα τα καθήκοντα και εξουσίες που έχουν τα Δημοτικά Συμβούλια και τα Συμβούλια Βελτιώσεως, τηρουμένων βέβαια των αναλογιών.

Τα έσοδα των Χωριτικών Αρχών προέρχονται από βασικούς φόρους και ανταποδοτικά δικαιώματα για την προσφορά υπηρεσιών στους κατοίκους. Αυτό ισχύει, όπως έχει προλεχθεί, και στις άλλες τοπικές αρχές. Για την εκτέλεση διαφόρων έργων, συνάπτουν δάνεια που επιχορηγούνται από την κυβέρνηση. Η δανειοδότηση αυτή γίνεται με μακροπρόθεσμα και χαμηλότοκα δάνεια, μια και η εκτέλεση των έργων απαιτεί πολλά έξοδα. Οι κυριότεροι φόροι στις Χωριτικές Αρχές είναι:

- Ο φόρος κατόχου που επιβάλλεται σε πρόσωπα που κατέχουν ακίνητη περιουσία μέσα στο χωριό, ανάλογα με την οικονομική τους κατάσταση.

- Ο φόρος θεάματος.

- Ο φόρος για δικαιώματα διεξαγωγής επιχειρήσεως ή άσκησης επαγγέλματος μέσα στην περιοχή του χωριού. Οι φόροι αυτοί είναι σταθεροί, επιβάλλονται και μέσα στα όρια των άλλων τοπικών αρχών. Από το 1991 καταβάλλεται στους Κοινοτάρχες αντιμισθία που είναι ανάλογη με τους εκλογείς της κάθε κοινότητας. Αρχικά, το μεγαλύτερο μέρος της αντιμισθίας καταβαλλόταν από την κυβέρνηση και το υπόλοιπο από τις ίδιες τις κοινότητες. Από την 01.01.1995 καταβάλλεται εξ' ολοκλήρου από την κυβέρνηση.

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

5. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

5.1 Οικονομικά

Έρευνες από τοπικές αρχές παρουσίασαν σημαντικά οικονομικά προβλήματα, καθώς και χρηματικό έλλειμμα στα δημόσια ταμεία. Τα έξοδα των τοπικών αρχών εμφανίστηκαν να είναι περισσότερα από τα έσοδα. Αυτό αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα στην αποδοτικότητα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Προτάσεις για τον τρόπο αντιμετώπισης του διάφορου ποσού ελλείμματος που θα παρουσιαστεί έγιναν στις ετήσιες, γενικές συνεδριάσεις της Ένωσης Δήμων Κύπρου. Η προσπάθεια των Δήμων θα πρέπει να στραφεί προς τη σχετική μείωση των εξόδων και όχι προς την απόλυτη μείωση που είναι πρακτικώς αδύνατη. Θα πρέπει να διασφαλισθεί ότι τα έξοδα του τακτικού προϋπολογισμού θα αυξάνονται με ρυθμό χαμηλότερο από αυτόν της ανάπτυξης της οικονομίας. Ταυτόχρονα, θα πρέπει να καταβληθεί προσπάθεια πώς να προσφέρονται περισσότερες υπηρεσίες στους δημότες με καλύτερη διοργάνωση του ήδη υφιστάμενου προσωπικού.

Για το πιο πάνω θέμα ο κ. Γ. Βασιλείου, σε ομιλία του προς την Ένωση Δήμων Κύπρου, στην Η΄ Ετήσια Γενική Συνέλευση, αναφέρει:

> *Σχετικά με αυτό, θα ήθελα να προτείνω να παύσουμε να έχουμε Προϋπολογισμούς Αναπτύξεως χρόνο με το χρόνο, σε συνεργασία με το Υπουργείο Εσωτερικών και το Υπουργείο Οικονομικών να ετοιμαστεί πενταετές, ή θα έλεγα, τετραετές πρόγραμμα ανάπτυξης, για να συμπίπτει με το πενταετές πρόγραμμα ανάπτυξης της Κυβέρνησης, ώστε οι Δήμοι να ξέρουν ποια είναι τα έργα τους. Οι Δήμοι πρέπει ορθολογιστικά να εκτιμήσουν τα έργα τους και να τα ιεραρχήσουν σύμφωνα με τις προτεραιότητές τους, για να γνωρίζουμε πόσα λεφτά θα χρειασθεί να ξοδευθούν στα επόμενα τέσσερα χρόνια και τι έργα υπολείπονται να γίνουν, ώστε να υπάρχει σωστός συντονισμός και εξοικονόμηση λεφτών, παρά να γίνονται ετήσιοι Προϋπλογισμοί Αναπτύξεως με απώλεια χρόνου σε διαπραγματεύσεις και συζητήσεις. Με αυτές τις προτάσεις, πιστεύω ότι θα ενισχυθεί η λειτουργία των Δήμων στον τόμο μας και θα προσφέρει ένα ψηλότερο επίπεδο υπηρεσιών στους δημότες.*

Υπάρχει επιπλέον έκδηλη ανάγκη για εκσυγχρονισμό, με εναρμόνιση του λογιστικού συστήματος των Δήμων. Υπάρχει επίσης περιθώριο συντονισμού υπηρεσιών μεταξύ των Δήμων κάθε αστικής περιοχής. Χρειάζεται λοιπόν μια πιο επαναστατική αντιμετώπιση σειράς θεμάτων π.χ. η συλλογή των σκυβάλων. Θα πρέπει να εξετάσουμε τη δυνατότητα σύγχρονης βιολογικής επεξεργασίας των σκυβάλων, ώστε ενώ σήμερα αποτελεί μόνο έξοδα, αύριο να μετατραπεί σ΄ ένα έσοδο. Ταυτόχρονα υπάρχει περιθώριο για απλοποίηση, συγχώνευση των διαφόρων τελών, αδειών, επιβαρύνσεων πάνω στους δημότες, ώστε τελικά χαμηλότερο να είναι το κόστος συλλογής, που σήμερα είναι ψηλό. Γενικά υπάρχει ένα περιθώριο για την εισαγωγή σύγχρονων μεθόδων διεύθυνσης. Για την αναγκαία κάλυψη του ελλείμματος, οι πολίτες και οι δημότες πρέπει να αντιληφθούν ότι οι υπηρεσίες που τους προσφέρουν οι Δήμοι είναι υπηρεσίες για τις οποίες υπάρχει ανάλογο κόστος και πρέπει να υπάρχει και η ανάλογη συνεισφορά.

Η Ένωση Δήμων έκανε κάποιες προτάσεις για την αύξηση των εσόδων.

- **Πρώτο** την εισαγωγή του δημοτικού τέλους με βάση την εκτιμημένη αξία των ακίνητων περιουσιών του 1980 μέχρι 0.5 τοις χιλίοις.

- **Δεύτερο** την αναθεώρηση των τελών διανυκτέρευσης.

- **Τρίτο** την αναθεώρηση του κόστους αδειών οικοδομής και διαχωρισμού οικοπέδων.

Τα μέτρα αυτά, για να αποδώσουν, χρειάζονται έγκριση από τη Βουλή των Αντιπροσώπων και χρόνο.

Επιπλέον, είναι αναγκαία και να αυξηθεί η επιχορήγηση της Κυβέρνησης προς τους Δήμους. Εισήγηση έγινε από τον Πρόεδρο Ένωσης Δήμων Κύπρου, κ. Λ. Δημητριάδη, προς τον κ. Χρ. Χριστοδούλου. Προς τούτο

σημειώνουμε ότι στις 20 Νοεμβρίου, 1998, ενεκρίθη από την κυβέρνηση ειδική χορηγία ύψους £2.000.000 για το έτος 1998. [ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V]

5.2 Κοινωνικοπολιτικά

Η έντονη κομματικοποίηση και το κλίμα αντιπαράθεσης στο χώρο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι σοβαρός ανασταλτικός παράγοντας για το έργο που πρέπει να επιτελέσει. Οι Οργανισμοί της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρέπει να είναι πολιτικά αυτοτελείς και ακηδεμόνευτοι και η έκφραση της λαϊκής βούλησης στην ανάδειξη των δημοτικών ή κοινωνικών αρχών να είναι γνήσια και ανόθευτη. Οι τοπικές αρχές πρέπει να εκλέγονται από το λαό, για το λαό. Προτεραιότητά τους πρέπει να είναι η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων και όχι η εξυπηρέτηση των διάφορων πολιτικών κομμάτων. Κανείς δεν αρνείται τον πολιτικό χαρακτήρα των εκλογών της τοπικής αυτοδιοίκησης, όμως δεν είναι επιτρεπτή η κομματική χειραγώγηση των δημοτικών και κοινοτικών εκλογών.

Για τη δημιουργία βιώσιμων αποδοτικών και κοινωνικά οφέλιμων Δήμων είναι απαραίτητη η σοβαρή προεργασία της δημοτικής αρχής και σύνταξη τεχνικοοικονομικών μελετών. Σημαντική είναι και η εξασφάλιση της λαϊκής συναίνεσης και η τεχνική υποστήριξη εκ μέρους του κράτους. Νομίζουμε ότι μια καταξιωμένη δημοτική αρχή που έχει εξασφαλίσει τον ελεύθερο και δημοκρατικό διάλογο προς όλες τις κατευθύνσεις, έχει επιτύχει τη λαϊκή συμμετοχή. Η δημιουργία επιτυχημένων λειτουργικά και οικονομικά Δήμων μπορεί να αποφέρει σημαντικά οφέλη, όχι μόνο σε τοπικό επίπεδο, αλλά και σε περιφερειακό και εθνικό ακόμη[31].

---

31. *Πολιτική Αγωγή, Β΄ Λυκείου, (1997), Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων.*

5.3 Περιβαλλοντικά-Οικολογικά

Προστασία Περιβάλλοντος· ένας όρος πολυσυζητημένος στην εποχή μας, που πρέπει να ξεκινά από ορισμένες παραδοχές και να καταλήξει σε συγκεκριμένες ενέργειες και μέτρα που πρέπει να επιβάλλονται.

Η άπληστη καταναλωτική προδιάθεση δυσκολεύει την επιλογή και την προτίμηση των χρήσιμων αγαθών, με συνέπεια την επιστροφή στη φύση και στο περιβάλλον τεράστιων ποσοτήτων "υπολειμμάτων" της καταναλωτικής βουλιμίας που ρυπαίνουν και αλλοιώνουν το περιβάλλον.

Χρειάζεται να γίνει η σωστή προδιαλογή χαρτιού, γυαλιού, αλουμινίου και ζυμώσιμων υλικών, η συγκέντρωση, η μεταφορά με πιο σύγχρονα μέσα και όσο το δυνατόν το μεγαλύτερο ποσοστό του όγκου της να επαναξιοποιηθεί, ώστε να καταστεί η κοινωνία μας μια αειφόρος κοινωνία.

Να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στους τομείς :

- Καταπολέμηση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης.
- Διαχείριση των στερεών και τοξικών αποβλήτων.
- Επεξεργασία των υγρών αποβλήτων.
- Προστασία των ακτών των θαλασσών, του εδάφους και του φυσικού πλούτου.
- Ηχορύπανση.
- Παροχή υπηρεσιών και χρήση πακέτων πληροφορικής.
- Αποτελεσματική εφαρμογή των μέτρων προστασίας καθώς επίσης και παρακολούθηση και έλεγχος του περιβάλλοντος.

Προστασία περιβάλλοντος

+

Εξοικονόμηση ενέργειας & Πρώτων Υλών

+

ΕξοικονόμησηΣυναλλάγματος

=

Ανακύκλωση

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

6. ΕΠΙΛΟΓΟΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Στις πόλεις παρακολουθούμε πολυάριθμα ανησυχητικά φαινόμενα, όλα δεμένα με την ανατροπή των σχέσεων του ανθρώπου με το περιβάλλον όπως:

- Την υποβάθμιση του κέντρου και τη δημιουργία ενός κύκλου κερδοσκόπων και εκμετάλλευσης των κατοίκων του.
- Τη φθορά των ιστορικών κέντρων.
- Το κυκλοφοριακό χάος.
- Το θόρυβο και τη μόλυνση του αέρα και του εδάφους.
- Τα κοινωνικά προβλήματα και τα προβλήματα υγείας.
- Τις διάφορες γενιές και εθνικές ομάδες και τον αμοιβαίο ρατσισμό.
- Το υψηλότατο ποσοστό ανεργίας, κυρίως στους νέους.
- Την ανασφάλεια του πολίτη, οφειλόμενη στην εγκληματικότητα και το έγκλημα, δεμένη κύρια και με την τοξικομανία.

Συνοψίζοντας τις σκέψεις μας, εκφράζομε τη θέση μας ότι πρωταρχική προϋπόθεση σε μια δημοκρατική κοινωνία είναι ο σεβασμός του κάθε ανθρώπου, του κάθε δημότη. Οι αρχές που διέπουν την κοινωνία πρέπει να ενθαρρύνουν και να καλύπτουν όλους, ανεξαρτήτως κοινωνικής βαθμίδας, φύλου, ηλικίας, καταγωγής, πολιτικών και θρησκευτικών πεποιθήσεων,

κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής κατάστασης και φυσικής ή πνευματικής μειονεκτικότητας.

- Όλοι οι πολίτες έχουν το δικαίωμα να ζουν σε μια **πόλη ασφαλή** και χωρίς κινδύνους, προστατευμένη στα μέτρα του δυνατού από την εγκληματικότητα και τη βία. Σημερινή διαπίστωση είναι ότι η εγκληματικότητα, συνδεδεμένη με τα ναρκωτικά, έχει πάρει τεράστιες διαστάσεις, αποτελεί καθημερινή μάστιγα στον τόπο μας και έχει καταστεί μείζον πολιτικό, κοινωνικό και επιστημονικό πρόβλημα. Η ασφάλεια είναι υπόθεση όλων. Οι τοπικές εξουσίες έχουν ένα μείζονα ρόλο στην καταπολέμηση των αιτιών που γεννούν την εγκληματικότητα. Η πολιτική τους για την κοινωνική ανάπτυξη των συνοικιών πρέπει να αποβλέπει στο να δοθεί στον καθένα η δυνατότητα ένταξης στη ζωή της πόλης.

- Όλοι οι πολίτες έχουν το δικαίωμα να ζουν σ΄ ένα **υγιεινό και χωρίς ρύπανση περιβάλλον**, σ΄ ένα περιβάλλον απαλλαγμένο από τη μόλυνση του αέρα, των υδάτων και του εδάφους και χωρίς ηχητική ρύπανση. Η τοπική εξουσία πρέπει να αποδείξει ότι είναι καλός διαχειριστής της φυσικής κληρονομιάς που της έχουν εμπιστευτεί. Οι πόλεις μας κατέληξαν, στις μέρες μας, να είναι ένας σωρός, ένα σύνολο από πέτρες, μπετόν, ατσάλι, γυαλί και άσφαλτο με κάποιες νησίδες πράσινου. Πρέπει να διαθέτουν τους πνεύμονες, έτσι που οι πολίτες να μπορούν να αφήνουν το κτισμένο περιβάλλον και να απολαμβάνουν το φυσικό περιβάλλον. Η χλωρίδα και η πανίδα είναι αναγκαίες για την άνθηση της προσωπικότητας και επιτρέπουν στα παιδιά να αποκτήσουν επαφή με τη φύση. Ακόμα οι χώροι πρασίνου συμβάλλουν στην ποιότητα του αέρα και στη βελτίωση του κλίματος της πόλης με επακόλουθο την καλή υγεία των πολιτών. Η προστασία της φύσης συμβάλλει στην ανάπτυξη του αισθήματος των πολιτών ότι ανήκουν στην κοινότητά τους και τους ενεργοποιεί για την τύχη τους. Ο καθένας να διαμορφώσει την αντίληψη ότι η πόλη και η φύση δεν

είναι αντίθετες έννοιες. Οι τοπικές αρχές πρέπει να ενθαρρυνθούν να ενωθούν ως διεθνή δίκτυα περιβαλλοντικής υγείας, κυρίως με τα προωθούμενα από την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας προγράμματα και να συμμετέχουν στα εθνικά και διεθνή συστήματα προστασίας του περιβάλλοντος.

- Οι πολίτες να έχουν δικαίωμα συμμετοχής στην **τοπική πολιτική ζωή**, η οποία πρέπει να καλύπτει όλα τα πολιτικά και διοικητικά επίπεδα. Οι αιρετοί, επομένως, οφείλουν να αναφέρονται τακτικά στο εκλογικό σώμα και να ζητούν τη συμβολή του για τα επί μέρους προβλήματα. Με τον τρόπο αυτό ο πληθυσμός γίνεται μέτοχος στον έλεγχο και τη λειτουργία της διοίκησης, εντάσσοντας τους αντιπροσώπους του σε συμβούλια και επιτροπές που συνδέονται άμεσα με την εκτελεστική εξουσία, όπως και με τη λειτουργία της διοικητικής μηχανής (Επιτροπής Ελέγχου, Υπηρεσίες Προσφύγων, Κοινωνικοί Ελεγκτές) και για κάθε μείζον σχέδιο που θα σφραγίζει το μέλλον της κοινότητας.

- Η **αστική αρχιτεκτονική** βασίζεται σε μια κληρονομιά, της οποίας τα στοιχεία, με το πέρασμα του χρόνου, θεωρούνται ως αναγκαία για τη διασφάλιση της ταυτότητας και της μνήμης της πόλης. Η τοπική εξουσία είναι η πιο πρόσφορη, για να αναλάβει την υπευθυνότητα γι' αυτή και να χρεωθεί με την προστασία και την συντήρησή της. Η δημόσια εξουσία οφείλει να επεξεργασθεί τις αναγκαίες διαδικασίες επίβλεψης και αδειών, ώστε να εμποδίζεται η παραμόρφωση ή υποβάθμιση, οι αλλοιώσεις ακόμη και οι κατεδαφίσεις των προστατευομένων διατηρητέων οικοδομών ή συνόλων.

- Οι Δήμοι πρέπει να προσφέρουν στον πολίτη τη **δυνατότητα πρόσβασης σε όλες τις κοινωνικές δραστηριότητες και εξυπηρετήσεις της πόλης, ανεξάρτητα απο την εθνικότητα και τις διανοητικές και σωματικές ικανότητες**. Συχνά παραμελούνται

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

κατηγορίες πολιτών που αντιμετωπίζουν προσωρινά ή μόνιμα ειδικά προβλήματα προσαρμογής κλπ. Έγκυες γυναίκες, παιδιά τρίτης ηλικίας άτομα ή κατηγορίες ασθενών και αναπήρων ή μειονεκτούντων (φυσικά ή διανοητικά άτομα). Οι δρόμοι και όλοι οι άλλοι δημόσιοι χώροι, χώροι πολιτιστικών, κοινωνικών και άλλων εκδηλώσεων πρέπει να είναι προσπελάσιμοι και προσιτοί σε όλους όπως και στα μειονεκτούντα και ανάπηρα άτομα.

Γι΄αυτό πρέπει απαραίτητα να γίνουν:

(α) Τοποθέτηση στις διαβάσεις επικλινών οδοστρωμάτων.

(β) Δημιουργία ειδικών χώρων για το παρκάρισμα των αυτοκινήτων ατόμων με ειδικές ανάγκες.

(γ) Ηχητικά σήματα στους φωτεινούς σηματοδότες για τους τυφλούς.

(δ) Δημιουργία συμβουλευτικού κέντρου για γονείς ή συγγενείς ατόμων με ειδικές ανάγκες.

- Οι Δήμοι να δημιουργήσουν υπηρεσίες πληροφόρησης και αφύπνισης του κοινού από την παιδική ακόμη ηλικία, ώστε να γίνει συνείδηση της τοπικής κοινωνίας ότι γύρω μας, δίπλα μας, υπάρχουν άτυχοι συνάνθρωποί μας.

- Η πληθυσμιακή συγκέντρωση στις αστικές περιοχές και οι πιέσεις (ψυχικές και σωματικές) που προκαλεί η ζωή στις πόλεις επιβάλλουν την παροχή στον άνθρωπο ενός ευρύτατου φάσματος ευκαιριών **άθλησης** και **αναψυχής**. Οι τοπικές αρχές έχουν την ευθύνη άμεσα ή έμμεσα να εξασφαλίσουν, βελτιώσουν και διευκολύνουν την πρόσβαση στον αθλητισμό και τους αθλητικούς χώρους και

εγκαταστάσεις για το σύνολο του πληθυσμού, ανεξάρτητα από την κοινωνική κατηγορία στην οποία ανήκει ο κάθε πολίτης, την οικονομική κατάσταση και το εισόδημά του, την ηλικία ή την εθνική του προέλευση. Οι αθλητικές εγκαταστάσεις πρέπει να είναι μελετημένος και ασφαλής χώρος, γιαι να εξασφαλίζουν στους πολίτες ασφάλεια, σιγουριά από τους κινδύνους βίας και εγκληματικών ενεργειών.

- Τέλος, κάθε **πολυπολιτισμική και αστική κοινωνία** πρέπει να στηρίζεται σε μια πλήρη και ενεργητική συμμετοχή των κατοίκων στη ζωή της κοινότητας. Οι κοινότητες των μεταναστών, οι μειονότητες με τις παραδόσεις τους, τον πολιτισμό τους, τη θρησκεία τους και τη διαφοροποίησή τους δεν είναι πάντα αποδεκτή ούτε εντεταγμένη στην τοπική κοινωνία. Η εμπειρία της είναι συνώνυμη με τον κοινωνικό αποκλεισμό της μοναξιάς, του φόβου και τις δύσκολες συνθήκες ζωής. Πρότασή μας είναι η αποστολή μια πόλης να βασίζεται στην αποδοχή και ένταξη ομάδων διαφορετικής κουλτούρας, οι οποίες ομάδες πρέπει να ζήσουν από κοινού, να συνεργαστούν και να συνεταιριστούν για το συμφέρον όλης της κοινότητας.

Σήμερα η πόλη ταυτίζεται ουσιαστικά με το Δήμο ένα τοπικό αυτόνομο οργανισμό που αποτελείται από μια κοινότητα κατοίκων, που έχουν κάποια κοινά συμφέροντα, ένα κατοικημένο κέντρο που διαθέτει έναν οργανισμό και συνοδεύεται από δικές του οικοδομές, δημόσιες υπηρεσίες και διοίκηση. Οι ρίζες και η ταυτότητά τους ανατρέχουν στην ιστορία, βρίσκονται σε μια συνεχή εξέλιξη. Με τον καιρό οι πόλεις μας προσαρμόζονται στα νέα ιδεώδη, τρόπους ζωής, απαιτήσεις και επίπεδα.

"Πόλεις για να ζούμε"

"Μια καλύτερη ζωή στις πόλεις"

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αθανασίου Α., (1993), Η Μέσα Γειτονιά Τότε και Τώρα, Λεμεσός.

Γερμανός Α., (1996), Ο Περί Δήμων Νόμος, Ένωση Δήμων Κύπρου, Λευκωσία.

Γεωργιάδης Κ, (1978), Ιστορία της Κύπρου, Β΄ Έκδοση, Λευκωσία.

Εκδοτική Αθηνών (1977), Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Τόμος ΙΔ΄.

Ζανέττος Φ., (1997), Ιστορία της Νήσου Κύπρου από την Αγγλική Κατοχή μέχρι το 1911, Β΄ Έκδοση.

Λουκαϊδης Λ., (1986), Η Ιστορία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης 1878-1955, Κυπριακά 1878-1955, Έκδοση Δήμου Λευκωσίας.

Μεγάλη Κυπριακή Εγκυκλοπαίδεια, (1984), Τόμος Δ΄, Φιλόκυπρος.

Παπαδημήτρη Π. - Πετρίδη Π. (1979-1980), Ιστορική Εγκυκλοπαίδεια της Κύπρου, Τόμος 6, Εκδόσεις Επιφανείου, Λευκωσία.

Πολιτική Αγωγή Β΄ Λυκείου, (1997), Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων.

Χατζηδημητρίου Κάτια, (1985), Ιστορία της Κύπρου.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Δήμοι της Κύπρου, (1998), Τεύχος 60, Ένωση Δήμων Κύπρου, Λευκωσία.

Επιθεώρηση Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Περίοδος Β΄, Τεύχος 60 (1993), Τεύχος 67 (1994), Τεύχος 76-77, (1995), Μηνιαία Έκδοση ΚΕΔΚΕ, Αθήνα.

ΕΝΤΥΠΑ

Ένωση Δήμων Κύπρου (1996), Οι Τοπικές Αρχές στην Κύπρο.

Ένωση Δήμων Κύπρου (1996), 15 χρόνια προσφοράς στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, 1981-1996.

Εφημερίδα "Φιλελεύθερος", 21 Νοεμβρίου 1998, Λευκωσία.

Παραλίκη Δ., Οδηγός Τοπικής Αυτοδιοίκησης , Ιστορική Αναδρομή.

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Ο Περί Δήμων Νόμος (1990), Υπηρεσία Αναθεωρήσεως και Ενοποιήσεως της Κυπριακής Νομοθεσίας, Λευκωσία.

Παραρτημα Ι

Οι Δήμοι μέλη της Ενωσης Δήμων Κύπρου.

1.	Λευκωσία	46.990
2.	Λεμεσός	87.091
3.	Αμμόχωστος*	35.400
4.	Λάρνακα	43.622
5.	Πάφος	19.449
6.	Κερύνεια*	4.200
7.	Αγία Νάπα	1.798
8.	Αγιος Αθανάσιος	6.930
9.	Αγιος Δομέτιος	12.099
10.	Αγλαντζιά	17.499
11.	Αθηένου	3.865
12.	Ακανθού*	1.400
13.	Αραδίππου	7.226
14.	Γερμασόγεια	5.847
15.	Γεροσκήπου	4.156
16.	Δερύνεια	4.163
17.	Εγκωμη	9.932
18.	Καραβάς*	2.600
19.	Κάτω Πολεμίδια	15.986
20.	Κυθρέα*	3.300
21.	Λακατάμια	20.919
22.	Λατσιά	10.023
23.	Λάπηθος*	3.400
24.	Λευκόνοικο*	2.500
25.	Λύση*	5.500
26.	Μέσα Γειτονιά	11.440
27.	Μόρφου*	8.100
29.	Πάνω Λεύκαρα	971
28.	Παραλίμνι	7.749
30.	Πέγεια	1.553
31.	Πόλης Χρυσοχούς	1.252
32.	Στρόβολος	51.535

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

Σύμφωνα με την τελευταία επίσημη απογραφή πληθυσμού που έγινε το 1992, οι Δήμοι Μέλη της Ένωσης καλύπτουν 65% περίπου του πληθυσμού της Κύπρου.

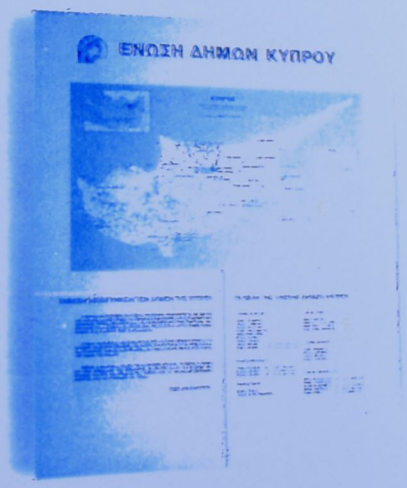

** προσφυγικοί Δήμοι - εκτίμηση πληθυσμού 1974*

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΜΕΡΟΣ ΙΙ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, τα οποία υπογράφουν τον παρόντα χάρτη,

Θεωρώντας ότι σκοπός του Συμβουλίου της Ευρώπης είναι η επίτευξη μεγαλύτερης ενότητας μεταξύ των μελών του για το σκοπό περιφρούρησης και υλοποίησης των ιδανικών και των αρχών που αποτελούν κοινή κληρονομιά τους·

Κρίνοντας ότι μια από τις μεθόδους με τις οποίες ο σκοπός αυτός πρόκειται να επιτευχθεί είναι μέσω συμφωνιών στο διοικητικό τομέα·

Θεωρώντας ότι οι τοπικές αρχές αποτελούν ένα από τα κύρια θεμέλια οποιουδήποτε δημοκρατικού καθεστώτος·

Θεωρώντας ότι το δικαίωμα των πολιτών να συμμετέχουν στη διαχείριση των δημόσιων υποθέσεων είναι μια από τις δημοκρατικές αρχές την οποία συμμερίζονται όλα τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης·

Έχοντας την πεποίθηση ότι είναι σε τοπικό επίπεδο που το δικαίωμα αυτό μπορεί κάλλιστα να ασκηθεί απ' ευθείας·

Έχοντας την πεποίθηση ότι η ύπαρξη τοπικών αρχών με πραγματικές ευθύνες μπορεί να προσφέρει μια διοίκηση που να είναι και αποτελεσματική και κοντά στον πολίτη·

Γνωρίζοντας ότι η περιφρούρηση και ενίσχυση της τοπικής αυτοδιοίκησης στις διάφορες Ευρωπαϊκές χώρες αποτελεί σημαντική συμβολή στη δημιουργία μιας Ευρώπης βασισμένης στις αρχές της δημοκρατίας και της αποκέντρωσης της εξουσίας·

Υποστηρίζοντας ότι αυτό συνεπάγεται την ύπαρξη τοπικών αρχών προικισμένων με δημοκρατικά συνεστημένα όργανα λήψης αποφάσεων και με ευρεία αυτονομία αναφορικά με τις ευθύνες τους, τους τρόπους και τα μέσα με τα οποία ασκούνται οι ευθύνες αυτές και τους πόρους που απαιτούνται για την εκπλήρωσή τους,

Έχουν συμφωνήσει τα ακόλουθα:

Άρθρο 1

Τα Μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να θεωρούν τους εαυτούς τους δεσμευμένους από τα ακόλουθα άρθρα με τον τρόπο και στην έκταση που προβλέπεται στο άρθρο 12 του χάρτη αυτού.

ΜΕΡΟΣ Ι

Άρθρο 2

Συνταγματική και νομική βάση της τοπικής αυτοδιοίκησης

Η αρχή της τοπικής αυτοδιοίκησης θέλει αναγνωρίζεται από την εσωτερική νομοθεσία, καθώς επίσης, όπου είναι δυνατόν, από το Σύνταγμα.

Άρθρο 3

Έννοια τοπικής αυτοδιοίκησης

1. Τοπική αυτοδιοίκηση σημαίνει το δικαίωμα και την ικανότητα των τοπικών αρχών, μέσα στα πλαίσια του νόμου, να ρυθμίζουν και διαχειρίζονται σημαντικό μερίδιο των δημόσιων υποθέσεων με ιδίαν ευθύνη και για το συμφέρον του τοπικού πληθυσμού.

2. Το δικαίωμα αυτό ασκείται από συμβούλια ή συνελεύσεις που συγκροτούνται από μέλη ελευθέρως εκλεγόμενα με μυστική ψηφοφορία με βάση την άμεση, ίση και καθολική ψήφο, και που μπορούν να έχουν εκτελεστικά όργανα υπόλογα σ' αυτά. Η διάταξη αυτή με κανένα τρόπο δεν επηρεάζει την προσφυγή στις συνελεύσεις πολιτών, στα δημοψηφίσματα ή σ' οποιαδήποτε άλλη μορφή απ' ευθείας συμμετοχή πολιτών όταν τούτο επιτρέπεται υπό του νόμου.

Άρθρο 4

Σκοπός τοπικής αυτοδιοίκησης

1. Οι βασικές εξουσίες και ευθύνες των τοπικών αρχών πρέπει να καθορίζονται από το Σύνταγμα ή το νόμο. Όμως η διάταξη αυτή δεν εμποδίζει την παροχή σε τοπικές αρχές εξουσιών και ευθυνών για ειδικούς σκοπούς σύμφωνα με το νόμο.

2. Οι τοπικές αρχές πρέπει, μέσα στα πλαίσια του νόμου, να έχουν πλήρη διακριτική ευχέρεια στην ανάληψη πρωτοβουλίας αναφορικά με οποιοδήποτε θέμα που δεν εξαιρείται της αρμοδιότητάς τους και που δεν ανατίθεται σ' οποιαδήποτε άλλη αρχή.

3. Οι δημόσιες ευθύνες πρέπει γενικά να ασκούνται, κατά προτίμηση, από τις αρχές που είναι πιο κοντά στον πολίτη. Για την ανάθεση ευθύνης σε άλλη αρχή πρέπει να σταθμίζεται η έκταση και η φύση του καθήκοντος και οι απαιτήσεις για αποδοτικότητα και οικονομία.

4. Οι παραχωρούμενες σε τοπικές αρχές εξουσίες πρέπει κανονικά να είναι πλήρεις και αποκλειστικές. Δεν μπορούν να υποσκάπτονται ή περιορίζονται από άλλη, κεντρική ή περιφερειακή αρχή, εκτός όπως προβλέπεται από το νόμο.

5. Οσάκις στις τοπικές αρχές παραχωρούνται εξουσίες από κάποια κεντρική ή περιφερειακή αρχή, στις τοπικές αρχές πρέπει, εφόσον είναι δυνατόν, να αφήνεται διακριτική ευχέρεια για την προσαρμογή της άσκησής τους στις τοπικές συνθήκες.

6. Η γνώμη των τοπικών αρχών πρέπει να ζητείται και να δίδεται, εφόσον είναι δυνατόν, εγκαίρως και με κατάλληλο τρόπο στο στάδιο προγραμματισμού και λήψης απόφασης για όλα τα θέματα που τις αφορούν άμεσα.

Άρθρο 5

Προστασία εδαφικών ορίων τοπικών αρχών

Αλλαγές των εδαφικών ορίων τοπικής αρχής δεν πρέπει να γίνονται χωρίς να ζητηθεί και ληφθεί προηγουμένως η γνώμη των ενδιαφερομένων τοπικών κοινοτήτων, πιθανώς με δημοψήφισμα όπου τούτο επιτρέπεται από το νόμο.

Άρθρο 6

Κατάλληλες διοικητικές δομές και πόροι για την εκπλήρωση της αποστολής τοπικών αρχών

1. Χωρίς επηρεασμό των γενικότερων νομοθετικών διατάξεων, οι τοπικές αρχές πρέπει να είναι ικανές να αποφασίζουν τις δικές τους εσωτερικές διοικητικές δομές με σκοπό να τις προσαρμόζουν με τις τοπικές ανάγκες και να διασφαλίζουν αποτελεσματική διαχείριση.

2. Οι όροι υπηρεσίας των υπαλλήλων της τοπικής αυτοδιοίκησης πρέπει να είναι τέτοιοι ώστε να επιτρέπουν την πρόσληψη ψηλής στάθμης προσωπικού με βάση την αξία και την ικανότητα για το σκοπό αυτό πρέπει να παρέχονται επαρκείς εκπαιδευτικές ευκαιρίες, επαρκής αμοιβή και προοπτική σταδιοδρομίας.

Άρθρο 7

Όροι άσκησης ευθυνών σε τοπικό επίπεδο

1. Οι όροι του λειτουργήματος των εκλεγόμενων τοπικών αντιπροσώπων πρέπει να διαλαμβάνουν την ελεύθερη άσκηση των καθηκόντων τους.

2. Πρέπει να επιτρέπουν κατάλληλη οικονομική αποζημίωση για έξοδα γενόμενα κατά την άσκηση του συγκεκριμένου λειτουργήματος, καθώς επίσης, όπου είναι εφαρμόσιμο, και αποζημίωση για διαφυγόντα κέρδη ή αμοιβή για προσφερθείσα εργασία και ανάλογη προστασία κοινωνικής ευημερίας.

3. Κάθε αρμοδιότητα ή δραστηριότητα που θεωρείται ασυμβίβαστη με την κατάληψη τοπικού αιρετού λειτουργήματος πρέπει να καθορίζεται από το νόμο ή τις θεμελιώδεις νομικές αρχές.

Άρθρο 8

Διοικητική εποπτεία δραστηριοτήτων τοπικών αρχών

1. Κάθε διοικητική εποπτεία τοπικών αρχών μπορεί μόνον να ασκείται σύμφωνα με τέτοιες διαδικασίες και σε τέτοιες περιπτώσεις όπως προβλέπονται από το Σύνταγμα ή το νόμο.

2. Κάθε διοικητική εποπτεία των δραστηριοτήτων των τοπικών αρχών αποβλέπει κανονικά μόνον στη διασφάλιση συμμόρφωσης προς το νόμο και τις συνταγματικές αρχές. Η διοικητική εποπτεία όμως μπορεί να ασκείται αναφορικά με τη σκοπιμότητα από ανωτέρου επιπέδου αρχές σε σχέση με καθήκοντα των οποίων η εκτέλεση ανατίθεται σε τοπικές αρχές.

3. Η διοικητική εποπτεία τοπικών αρχών πρέπει να ασκείται με τέτοιο τρόπο ώστε να διασφαλίζεται ότι η παρέμβαση της εποπτεύουσας αρχής διατηρείται ανάλογα με τη σπουδαιότητα των συμφερόντων που προορίζεται να προστατεύει.

Άρθρο 9

Οικονομικοί πόροι τοπικών αρχών

1. Οι τοπικές αρχές δικαιούνται, μέσα στα πλαίσια της εθνικής οικονομικής πολιτικής, να έχουν τους ιδικούς τους επαρκείς οικονομικούς πόρους, τους οποίους να μπορούν να διαθέτουν ελεύθερα μέσα στα πλαίσια των εξουσιών τους.

2. Οι οικονομικοί πόροι των τοπικών αρχών πρέπει να είναι ανάλογοι με τις ευθύνες που προβλέπει το Σύνταγμα και ο νόμος.

3. Μέρος τουλάχιστο των οικονομικών πόρων των τοπικών αρχών πρέπει να προέρχεται από τοπικούς φόρους και τέλη των οποίων το ύψος έχουν εξουσία να καθορίζουν μέσα στα όρια του νόμου.

4. Τα οικονομικά συστήματα στα οποία βασίζονται οι διαθέσιμοι στις τοπικές αρχές πόροι πρέπει να είναι αρκετά ποικίλης και ευέλικτης φύσης για να μπορούν οι αρχές αυτές να συμβαδίζουν, κατά το δυνατόν, με την πραγματική εξέλιξη του κόστους εκπλήρωσης των καθηκόντων τους.

5. Η προστασία των οικονομικά ασθενέστερων τοπικών αρχών απαιτεί την καθιέρωση διαδικασιών οικονομικής εξισορρόπησης ή αναλόγων μέτρων που προορίζονται να διορθώσουν τις συνέπειες της άνισης κατανομής του δυναμικού των οικονομικών πόρων και των οικονομικών βαρών που καλούνται αυτές να επωμισθούν. Οι διαδικασίες και τα μέτρα αυτά δεν ελαττώνουν τη διακριτική εξουσία των τοπικών αρχών που μπορούν να ασκήσουν μέσα στη δική τους σφαίρα ευθύνης.

6. Η γνώμη των τοπικών αρχών πρέπει να ζητείται, με κατάλληλο τρόπο, πάνω στον τρόπο με τον οποίο πρόκειται να γίνει η ανακατανομή των πόρων σ' αυτές.

7. Όσο είναι δυνατόν, οι χορηγίες σε τοπικές αρχές, δεν πρέπει να διατίθενται για τη χρηματοδότηση εξειδικευμένων έργων. Η παροχή χορηγιών δεν αποστερεί τη βασική ελευθερία των τοπικών αρχών να ασκούν πολιτική διακριτικής ευχέρειας μέσα στα πλαίσια της αρμοδιότητάς τους.

8. Για το σκοπό δανεισμού για κεφαλαιουχικές επενδύσεις, οι τοπικές αρχές πρέπει να έχουν δικαίωμα προσφυγής στην εθνική κεφαλαιαγορά μέσα στα όρια του νόμου.

Άρθρο 10

Δικαίωμα συνασπισμού τοπικών αρχών

1. Οι τοπικές αρχές δικαιούνται, κατά την άσκηση των εξουσιών τους, να συνεργάζονται και, μέσα στα πλαίσια του νόμου, να δημιουργούν κοινοπραξίες μαζί με άλλες τοπικές αρχές με σκοπό την εκπλήρωση καθηκόντων κοινού ενδιαφέροντος.

2. Το δικαίωμα τοπικών αρχών να ανήκουν σε κάποιο σύνδεσμο για την προστασία και προαγωγή κοινών ενδιαφερόντων τους, καθώς επίσης να ανήκουν σε κάποιο διεθνή σύνδεσμο τοπικών αρχών πρέπει να αναγνωρίζεται σε κάθε Κράτος.

3. Οι τοπικές αρχές δικαιούνται, κάτω από όρους τους οποίους θέλει προβλέψει ο νόμος, να συνεργάζονται με τις ομόλογες αρχές άλλων Κρατών.

Άρθρο 11

Νομική προστασία της τοπικής αυτοδιοίκησης

Οι τοπικές αρχές δικαιούνται να προσφεύγουν σε δικαστικά ένδικα μέσα με σκοπό τη διασφάλιση της ελεύθερης άσκησης των εξουσιών τους και σεβασμού των αρχών της τοπικής αυτοδιοίκησης όπως αυτές περιέχονται στο Σύνταγμα ή την εσωτερική νομοθεσία.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ

Ποικίλες διατάξεις

Άρθρο 12

Δεσμεύσεις

1. Κάθε Μέρος αναλαμβάνει την υποχρέωση να θεωρεί τον ευατό του δεσμευμένο από είκοσι τουλάχιστο παραγράφους του Μέρους Ι του Χάρτη, εκ των οποίων οι δέκα τουλάχιστο πρέπει να επιλεγούν μεταξύ των ακόλουθων παραγράφων:

— Άρθρο 2,
— Άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 2,
— Άρθρο 4, παράγραφοι 1, 2 και 4,
— Άρθρο 5,
— Άρθρο 7, παράγραφος 1,
— Άρθρο 8, παράγραφος 2,
— Άρθρο 9, παράγραφοι 1, 2 και 3,
— Άρθρο 10, παράγραφος 1,
— Άρθρο 11.

2. Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος, όταν καταθέτει το έγγραφο επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης, οφείλει να γνωστοποιήσει στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης τις παραγράφους που επέλεξε σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του Άρθρου αυτού.

3. Κάθε Μέρος μπορεί, σε οποιοδήποτε μεταγενέστερο χρόνο, να γνωστοποιήσει στο Γενικό Γραμματέα ότι θεωρεί τον εαυτό του δεσμευμένο απ' οποιεσδήποτε παραγράφους του Χάρτη αυτού τις οποίες δεν έχει ήδη αποδεχθεί δυνάμει των όρων της παραγράφου 1 του Άρθρου αυτού. Οι δεσμεύσεις αυτές που αναλαμβάνονται μεταγενέστερα θεωρούνται ότι αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης του γνωστοποιούντος αυτές Μέρους και θα έχουν την ίδια ισχύ από της πρώτης ημέρας του μήνα που ακολουθεί την εκπνοή μιας περιόδου τριών μηνών μετά την ημερομηνία παραλαβής της γνωστοποίησης από το Γενικό Γραμματέα.

Άρθρο 13

Αρχές στις οποίες εφαρμόζεται ο Χάρτης

Οι αρχές της τοπικής αυτοδιοίκησης που περιέχονται στον παρόντα χάρτη εφαρμόζονται σ' όλες τις κατηγορίες τοπικών αρχών που υπάρχουν μέσα στην επικράτεια του Μέρους. Όμως, κάθε Μέρος μπορεί, όταν καταθέτει το έγγραφο επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης, να καθορίσει τις κατηγορίες τοπικών ή περιφερειακών αρχών στις οποίες προτίθεται να περιορίσει το πεδίον εφαρμογής του Χάρτη ή τις οποίες προτίθεται να αποκλείσει από το πεδίο εφαρμογής του. Αυτό μπορεί, επίσης, να περιλάβει και άλλες κατηγορίες τοπικών ή περιφερειακών αρχών μέσα στο πεδίο εφαρμογής του Χάρτη με μεταγενέστερη γνωστοποίηση προς το Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Άρθρο 14

Παροχή πληροφοριών

Κάθε Μέρος αποστέλλει στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης κάθε σχετική πληροφορία που αφορά σε νομοθετικές διατάξεις και άλλα μέτρα που έχει λάβει για σκοπούς συμμόρφωσης προς τους όρους του Χάρτη αυτού.

ΜΕΡΟΣ III

Άρθρο 15

Υπογραφή, επικύρωση και έναρξη ισχύος

1. Ο Χάρτης αυτός είναι ανοικτός για υπογραφή από τα Κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης. Υπόκειται σε επικύρωση, αποδοχή ή έγκριση. Τα έγγραφα επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης κατατίθενται στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

2. Ο Χάρτης αυτός τίθεται σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την εκπνοή μιας περιόδου τριών μηνών μετά την ημερομηνία στην οποία τέσσερα Κράτη-μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης έχουν εκφράσει την συγκατάθεσή τους να δεσμευθούν από το Χάρτη σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου.

3. Αναφορικά με οποιοδήποτε Κράτος-μέλος το οποίο μεταγενέστερα εκφράζει τη συγκατάθεσή του να δεσμευθεί από αυτό, ο Χάρτης τίθεται σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την εκπνοή μιας περιόδου τριών μηνών μετά την ημερομηνία της κατάθεσης του εγγράφου επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης.

Άρθρο 16

Ρήτρα εδαφικής εφαρμογής

1. Κάθε Κράτος μπορεί, κατά το χρόνο της υπογραφής ή όταν καταθέτει το έγγραφο επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης, να καθορίσει την επικράτεια ή επικράτειες στις οποίες ο Χάρτης αυτός θα εφαρμόζεται.

2. Κάθε Κράτος μπορεί σε μετέπειτα ημερομηνία, με δήλωσή του απευθυνόμενη στο Γενικό Γραμματέα του συμβουλίου της Ευρώπης, να επεκτείνει την εφαρμογή

του Χάρτη αυτού σ' οποιαδήποτε άλλη επικράτεια που καθορίζεται στη δήλωση. Αναφορικά με τέτοια επικράτεια ο Χάρτης τίθεται σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την εκπνοή μιας περιόδου τριών μηνών μετά την ημερομηνία παραλαβής της δήλωσης αυτής από το Γενικό Γραμματέα.

3. Κάθε δήλωση που γίνεται δυνάμει των δύο προηγούμενων παραγράφων μπορεί, αναφορικά με οποιαδήποτε επικράτεια που καθορίζεται σε τέτοια δήλωση, να ανακληθεί με γνωστοποίηση απευθυνόμενη στο Γενικό Γραμματέα. η ανάκληση τίθεται σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την εκπνοή μιας περιόδου τριών μηνών μετά την ημερομηνία παραλαβής της γνωστοποίησης αυτής από το Γενικό Γραμματέα.

Άρθρο 17
Καταγγελία

1. Κάθε Μέρος μπορεί να καταγγείλει το Χάρτη αυτό οποτεδήποτε μετά από την εκπνοή μιας πενταετούς περιόδου αρχομένης από την ημερομηνία στην οποία ο Χάρτης ετέθη σε ισχύ αναφορικά με το Μέρος τούτο. Έξι μηνών προειδοποίηση απαιτείται να δίδεται στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η καταγγελία αυτή δεν επηρεάζει το κύρος του Χάρτη αναφορικά με τα λοιπά Μέρη, νοουμένου ότι πάντοτε τα Μέρη δεν είναι λιγότερα των τεσσάρων.

2. Κάθε Μέρος μπορεί, σύμφωνα με τις διατάξεις που εκτίθενται στην προηγούμενη παράγραφο, να καταγγείλει οποιαδήποτε παράγραφο του Μέρους Ι του Χάρτη την οποία έχει αποδεχθεί, νοουμένου ότι το Μέρος παραμένει δεσμευμένο από τον αριθμό και τύπο των παραγράφων που αναφέρονται στο Άρθρο 12, παράγραφος 1. Κάθε Μέρος το οποίο, με την καταγγελία μιας παραγράφου, δεν πληροί πλέον τις απαιτήσεις του Άρθρου 12, παράγραφος 1, θεωρείται ότι έχει καταγγείλει επίσης αυτό τον ίδιο το Χάρτη.

Άρθρο 18
Γνωστοποιήσεις

Ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης γνωστοποιεί στα Κράτη-μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης:

(α) κάθε υπογραφή·

(β) την κατάθεση κάθε εγγράφου επικύρωσης, αποδοχής, έγκρισης·

(γ) κάθε ημερομηνία έναρξης ισχύος του Χάρτη σύμφωνα με το Άρθρο 15·

(δ) κάθε γνωστοποίηση που λαμβάνεται κατ' εφαρμογή των διατάξεων του Άρθρου 12, παράγραφος 2 και 3·

(ε) κάθε γνωστοποίηση που λαμβάνεται κατ' εφαρμογή των διατάξεων του Άρθρου 13·

(στ) κάθε άλλη πράξη, γνωστοποίηση ή ανακοίνωση σχετική με το Χάρτη αυτό.

Σε μαρτυρία των πιο πάνω οι υπογεγραμμένοι, δεόντως εξουσιοδοτημένοι γι' αυτό το σκοπό, έχουν υπογράψει τον παρόντα Χάρτη.

Έγινε στο Στρασβούργο στις 15 Οκτωβρίου 1985, στα αγγλικά και γαλλικά, και των δυο κειμένων αυτών εξ ίσου αυθεντικών, σε ένα και μόνο αντίγραφο που θα κατατεθεί στα αρχεία του Συμβουλίου της Ευρώπης. Ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης θα διαβιβάσει πιστοποιημένα αντίγραφα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

111 του 1985
1 του 1986
8 του 1986
25 του 1986
39 του 1986
50 του 1986
114 του 1986
121 του 1986
149 του 1986
14 του 1987
63 του 1987
165 του 1987
320 του 1987
39 του 1988
204 του 1988
119 του 1990.

Ο ΠΕΡΙ ΔΗΜΩΝ ΝΟΜΟΣ

(Ενοποίηση στην Ελληνική)

Υπηρεσία Αναθεωρήσεως και Ενοποιήσεως
της Κυπριακής Νομοθεσίας.

Λευκωσία,

30 Σεπτεμβρίου, 1990.

ΑΕΝ—Ν.67

Τυπώθηκε στο Τυπογραφείο της Κυπριακής Δημοκρατίας, Λευκωσία.

Τιμή: £2.

Ο ΠΕΡΙ ΔΗΜΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1985

ΚΑΤΑΤΑΞΙΣ ΑΡΘΡΩΝ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

΄Αρθρον
1. Συνοπτικός τίτλος
2. Ερμηνεία

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ
ΣΥΣΤΑΣΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΓΗΣΙΣ ΔΗΜΩΝ

3. Υφιστάμενοι δήμοι
4. ΄Ιδρυσις νέων δήμων
5. Συγχώνευσις μονάδος τοπικής διοικήσεως μετ΄ ομόρου αυτής δήμου κ.λ.π.
6. Κατάργησις δήμων
7. ΄Εκαστος δήμος αποτελεί νομικόν πρόσωπον
7Α. Αλλαγή ονόματος δήμου
8. Δημοτικά ΄Ορια

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ
ΔΗΜΟΤΑΙ

9. Ιδιότης του δημότου
10. Μητρώον δημοτών

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ
ΔΗΜΟΤΙΚΑΙ ΑΡΧΑΙ ΚΑΙ ΕΚΛΟΓΑΙ ΑΥΤΩΝ

11. Δημοτικαί Αρχαί
12. Θητεία συμβουλίων
13. Δικαίωμα του εκλέγειν
14. Εκλογικοί κατάλογοι
15. Προσόντα εκλογιμότητος
16. Μη εκλογιμότητες και ασυμβίβαστα

ΕΚΛΟΓΑΙ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ

17. Γενικαί δημοτικαί εκλογαί
18. Αναπληρωματικαί εκλογαί

Άρθρον

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΕΚΛΟΓΩΝ

19. Προκήρυξις εκλογών
20. Πρώται γενικαί δημοτικαί εκλογαί
21. Διορισμός Εφόρων Εκλογής
22. Εντάλματα εκλογής

ΥΠΟΒΟΛΗ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΚΗΡΥΞΙΣ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ

23. Υποβολή υποψηφιοτήτων
24. Διαδικασία κατά την ημέραν υποβολής υποψηφιοτήτων
25. Ενστάσεις κατά εγγράφων υποβολής υποψηφιότητος
26. Συνδυασμοί
27. Αποχώρησις υποψηφίου
28. Θάνατος υποψηφίου
29. Ουδείς υποψήφιος
30. Εκλογή άνευ ψηφοφορίας
31. Ψηφοφορία, κ.λ.π.
32. Συγκέντρωσις και κατάταξις αποτελεσμάτων εκλογής
33. Πρώτη κατανομή θέσεων συμβούλων και ανακήρυξις επιτυχόντων
34. Δευτέρα κατανομή θέσεων
35. Ανακήρυξις συμβούλων
36. Εκλογή αντιδημάρχου
37. Κένωσις της θέσεως δημάρχου και αντιδημάρχου
38. Χηρεύουσα θέσις συμβούλου
39. Δημοτική Επιτροπή
40. Εξουσία κλεισίματος κέντρων λιανικής πωλήσεως οινοπνευματωδών ποτών ένεκα της ψηφοφορίας
41. Απαγόρευσις εκλογικών συγκεντρώσεων κατά την ημέραν της ψηφοφορίας ή την προηγουμένην
42. Ακύρωσις εκλογής, εκλογικά αδικήματα, κ.λ.π.

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ
ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΔΗΜΩΝ

43. Συνεδριάσεις και εργασίαι συνεδριάσεων συμβουλίου

ΕΠΙΤΡΟΠΑΙ

44. Διαχειριστική επιτροπή
45. Άλλαι επιτροπαί
46. Αρμοδιότης δημάρχου
47. Αρμοδιότητες της διαχειριστικής επιτροπής
48. Τεκμήριον νομίμου συστάσεως συμβουλίου ή επιτροπής
49. Αποτέλεσμα χηρείας θέσεως εις συμβούλιον ή επιτροπήν

Άρθρον

50. Πρακτικά συνεδριάσεων συμβουλίου και επιτροπών
51. Ο δημοτικός γραμματεύς τηρεί τα αρχεία
52. Αντιμισθία δημάρχου και αποζημίωσις συμβούλων

ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ

53. Εξουσία του συμβουλίου διά καθορισμόν των θέσεων της δημοτικής υπηρεσίας και δι΄ έκδοσιν κανονισμών περί γενικών όρων υπηρεσίας των υπαλλήλων, κ.λ.π.
54. Διορισμός ανωτέρων υπαλλήλων
55. Διορισμός κατωτέρων υπαλλήλων
56. Εργοδότησις εργατών
57. Πειθαρχική εξουσία επί δημοτικών υπαλλήλων
58. Παροχή εγγυήσεως υπό των υπαλλήλων
59. Ευθύνη υπαλλήλων
60. Υπάλληλοι να μη έχουν συμφέρον εις συμβάσεις
61. Διάθεσις υπηρεσιών ή μέρους υπηρεσιών υπαλλήλου εις άλλον δήμον ή δήμους
61Α. Κατοχύρωσις υπαλλήλων, κ.λ.π.

ΚΙΝΗΤΗ ΚΑΙ ΑΚΙΝΗΤΟΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

62. Περιέλευσις περιουσίας
63. Εγγραφή ακινήτου ιδιοκτησίας δήμου
64. Συμβάσεις

ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟΝ

ΠΡΟ·Υ·ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

ΠΡΟ·Υ·ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ

65. Ετήσιος προϋπολογισμός και προϋπολογισμός αναπτύξεως
66. Ετοιμασία και έγκρισις προϋπολογισμών
67. Κυβερνητική χορηγία προς τους δήμους

ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ

68. Δημοτικόν Ταμείον
69. Διάθεσις χρημάτων εκ του Δημοτικού Ταμείου
70. Ο δημοτικός ταμίας δέχεται και διενεργεί τας πληρωμάς
71. Κατάθεσις χρημάτων εις τράπεζαν
72. Αναλήψεις εκ της τραπέζης

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΕΛΗ ΑΚΙΝΗΤΟΥ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

73. Ερμηνεία
74. Εξουσία του συμβουλίου να επιβάλλη δημοτικόν τέλος ακινήτου ιδιοκτησίας
75. Απαλλαγαί
76. Δημοτικόν τέλος ακινήτου ιδιοκτησίας

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

΄Αρθρον

77. Είσπραξις δημοτικού τέλους ακινήτου ιδιοκτησίας
78. Το δημοτικόν τέλος ακινήτου ιδιοκτησίας καθίσταται πληρωτέον κ.λ.π.
79. Μη εφαρμογή του νόμου εις ωρισμένας περιπτώσεις

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΥΤΩΝ

80. Τήρησις λογαριασμών
81. ΄Ελεγχος λογαριασμών
82. Εξουσία Γενικού Ελεγκτού όπως ζητήση βιβλία κ.λ.π.

ΜΕΡΟΣ ΕΒΔΟΜΟΝ
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΩΝ

83. Γενική αρμοδιότης των δήμων
84. Καθήκοντα συμβουλίου
85. Εξουσίαι συμβουλίου
86. Συμβάσεις δι΄ εκτέλεσιν έργων κοινής ωφελείας κ.λ.π.

ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ

87. Δημοτικοί κανονισμοί

ΤΡΟΧΑΙΑ ΚΙΝΗΣΙΣ

88. Ρύθμισις τροχαίας κινήσεως

ΕΞΟΥΣΙΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΔΙ΄ ΕΚΣΚΑΦΗΝ
ΟΔΩΝ ΚΑΙ ΔΙ΄ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΟΙΚΟΔΟΜΑΣ

89. Εξουσία συμβουλίου να ελέγχη την εκσκαφήν οδών και άλλα συναφή θέματα
90. Εξουσία συμβουλίου να επιλαμβάνεται θεμάτων αφορώντων οικοδομάς εις επικίνδυνον κατάστασιν

ΟΧΛΗΡΙΑΙ

91. Οχληρίαι
92. Ειδοποίησις προς άρσιν οχληρίας
93. Ακολουθητέα διαδικασία εις περίπτωσιν μη συμμορφώσεως προς ειδοποίησιν δι΄ άρσιν οχληρίας
94. Εξουσία δικαστηρίου να εκδίδη διάταγμα αναφορικώς προς οχληρίαν
95. Απαγορευτικόν διάταγμα εις περίπτωσιν οικίας ακαταλλήλου δι΄ ανθρωπίνην οίκησιν
96. Ποινή επί παραβάσει διατάγματος δικαστηρίου
97. Εις ωρισμένας περιπτώσεις το διάταγμα δύναται να απευθύνεται εις το συμβούλιον
98. Εξουσία συμβουλίου ή οιουδήποτε αρμοδίου δημοτικού υπαλλήλου κ.λ.π., να εισέρχεται εις υποστατικά

΄Αρθρον

99. Ποινή δι΄ ανυπακοήν διατάγματος
100. ΄Εξοδα και δαπάναι εκτελέσεως των διατάξεων αναφορικώς προς οχληρίαν
101. Εξουσία εκδόσεως Διαδικαστικού Κανονισμού

ΟΧΛΗΡΑ ΕΠΙΤΗΔΕΥΜΑΤΑ

102. Περιορισμός ιδρύσεως οχληρών επιτηδευμάτων

ΑΔΕΙΑΙ ΕΠΙΤΗΔΕΥΜΑΤΟΣ Η΄ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ

103. Διατήρησις ωρισμένων επαγγελματικών υποστατικών άνευ αδείας δεν επιτρέπεται
104. Ουδέν πρόσωπον διεξάγει επιτήδευμα, κ.λ.π., άνευ αδείας
105. Χορήγησις αδείας εις πρόσωπα διεξάγοντα επιχείρησιν, κ.λ.π.
106. Παράλειψις υποβολής αιτήσεως προς το συμβούλιον δι΄ άδειαν
107. Τύπος αδείας
108. Διάρκεια αδείας
109. Διεξαγωγή επιτηδεύματος κ.λ.π., άνευ αδείας αποτελεί αδίκημα
110. Αδικήματα εν σχέσει προς αδείας
111. Πλανοδιοπώλησις εντός των δημοτικών ορίων

ΘΕΑΤΡΑ Κ.Λ.Π.

112. Θέατρα κ.λ.π. να μη χρησιμοποιούνται άνευ αδείας
113. Χορήγησις και τύπος αδείας
114. Ειδικαί πρόνοιαι δι΄ επίβλεψιν υπό υπαλλήλου
115. Ανάκλησις αδείας
116. Αδικήματα
117. Η αστυνομία κ.λ.π. να εισέρχεται

ΖΥΓΙΣΙΣ Κ.Λ.Π.

118. Ζύγισις κ.λ.π.
119. Ζύγισις τη αιτήσει τελωνειακών υπαλλήλων
120. Αι συναλλαγαί να καταχωρούνται εις βιβλίον και να χορηγήται πιστοποιητικόν
121. Παράλειψις δημοτικού ζυγιστού
122. Διαπύλια
123. Παράλειψις πληρωμής διαπυλίων

ΜΕΡΟΣ ΟΓΔΟΟΝ
ΑΔΙΚΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

124. Ωρισμένα αδικήματα
125. Παρεμπόδισις υπαλλήλων ή εργατών δήμου εν τη εκτελέσει των καθηκόντων αυτών
126. Το δικαστήριον δύναται να διατάξη την καταβολήν δικαιωμάτων ή τελών μη καταβληθέντων

΄Αρθρον

127. Χρηματικαί ποιναί να καταβάλλωνται εις το δημοτικόν ταμείον
128. Εξουσία του δήμου δι΄ είσπραξιν επιβαρύνσεων, προσεπιβαρύνσεων, ενοικίων, δικαιωμάτων κ.λ.π.
129. Αδικήματα μη άλλως προβλεπόμενα
130. Σύμβουλος ή υπάλληλος υποκείμενος εις δωροδοκίαν, κ.λ.π.

ΜΕΡΟΣ ΕΝΑΤΟΝ
ΠΟΙΚΙΛΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

131. Διαδικαστικαί πράξεις
132. Δικαστικά τέλη
133. Κανονισμοί
134. Γενική προσεπιβάρυνσις
135. Ουδείς απαλλάττεται της υποχρεώσεως καταβολής φόρων, κ.λ.π.
136. Απαλλαγή των δήμων εκ της φορολογίας, των τελών χαρτοσήμου, κ.λ.π.
137. Τρόπος επιδόσεως ειδοποιήσεως κ.λ.π.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΚΑΤΟΝ
ΠΡΟΣΩΡΙΝΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

138. Εκλογαί εις δήμους υπό κατοχήν
139. Εξουσία εις το Υπουργικόν Συμβούλιον εν σχέσει προς εκλογάς, κ.λ.π.
139Α. Εξουσία εις το Υπουργικόν Συμβούλιον όπως μη διατάσση την διεξαγωγήν δημοψηφίσματος κ.λ.π.

ΜΕΡΟΣ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ
ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

140. Κατάργησις και επιφύλαξις
Πρώτος Πίναξ
Δεύτερος Πίναξ
Τρίτος Πίναξ
Τέταρτος Πίναξ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΣΥΜΦΩΝΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΕΛΛΑΔΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ

ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Στη Λευκωσία σήμερα Παρασκευή 3 Ιουλίου 1992 η Κεντρική Ενωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος (Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.), εκπροσωπούμενη από τον Πρόεδρό της κ. Λεωνίδα Κουρή, και η Ενωση Δήμων Κύπρου (Ε.Δ.Κ.), εκπροσωπούμενη από τον Πρόεδρό της κ. Λέλλο Δημητριάδη, ως τα ανώτατα συλλογικά όργανα των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Ελλάδας και της Κύπρου αντίστοιχα, προς το σκοπό στενότερης και αποτελεσματικότερης συνεργασίας μεταξύ τους, σε ότι αφορά την κοινή προώθηση θεμάτων Τοπικής Αυτοδιοίκησης, προσέρχονται στην ακόλουθη συμφωνία:

α) Στην ανάληψη δραστηριοτήτων και τη διοργάνωση εκδηλώσεων στην Ελλάδα με σκοπό την πληροφόρηση και ευαισθητοποίηση του Ελληνισμού για το Εθνικό Θέμα της Κύπρου,

β) να συντονίσουν τη δράση τους για την προώθηση Εθνικών Θεμάτων και θεμάτων ειδικού ενδιαφέροντος στο διεθνή χώρο και ιδιαίτερα στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες και το Συμβούλιο της Ευρώπης,

γ) να δημιουργήσουν πλαίσιο συνεργασίας το οποίο θα εξασφαλίζει συνεχή ανταλλαγή εμπειριών και πληροφοριών μεταξύ των δύο συστημάτων αυτοδιοικήσεως, όσον αφορά το πλαίσιο λειτουργίας τους, την αξιοποίηση των πρωτοβουλιών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και τη συμμετοχή των δύο Ενώσεων στα Διεθνή Σώματα,

δ) να προωθήσουν την ανάπτυξη στενότερων και συστηματικότερων σχέσεων μεταξύ των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοικήσεως Ελλάδας και Κύπρου μέσω επισκέψεων, αδελφοποιήσεων, πολιτιστικών ανταλλαγών και άλλων συναφών εκδηλώσεων,

ε) να προωθήσουν την από κοινού διοργάνωση επαμορφωτικών σεμιναρίων και προγραμμάτων κατάρτισης αιρετών και λοιπών στελεχών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, για θέματα που αφορούν τις αυτοδιοικήσεις Ελλάδας και Κύπρου και ιδιαίτερα την ευρωπαϊκή τους διάσταση και προοπτική,

στ) να πραγματοποιήσουν άλλες μορφές συνεργασίας που θα συναποφασισθούν από τις δύο Ενώσεις.

Για την προώθηση των ανωτέρω μορφών συνεργασίας, καθώς και εκείνων που θα κριθούν στο μέλλον από την Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. και την Ε.Δ.Κ. ως αναγκαίες, συγκροτείται Διοικούσα Επιτροπή, η οποία απαρτίζεται από εκπροσώπους των Διοικήσεων των δύο Ενώσεων. Η Επιτροπή αυτή θα συνέρχεται δύο φορές το χρόνο, στην Αθήνα και στη Λευκωσία, θα εξετάζει συγκεκριμένα τις δυνατότητες και τις προτεραιότητες της συνεργασίας των και θα αποφασίζει τα εκάστοτε αναγκαία μέτρα για την προώθηση αυτής. Της Επιτροπής θα συμπροεδρεύουν οι Προέδροι των δύο Ενώσεων.

Λεωνίδας Κουρής

Πρόεδρος
της Κεντρικής Ενωσης
Δήμων και Κοινοτήτων
Ελλάδας

Λέλλος Δημητριάδης

Πρόεδρος
της Ένωσης Δήμων
Κύπρου

Παραρτημα V

Αρ-Φακ. 3.0.1.

ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Αρ. Φακ. 32001.6

ΕΛΗΦΘΗ
23 ΟΚΤ 1998
ΔΗΜΟΣ
ΜΕΣΑ - ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ

13 Οκτωβρίου, 1998

Κύριο
Χριστόδουλο Χριστοδούλου,
Υπουργό Οικονομικών.

Κύριε Υπουργέ,

Οικονομικά των Δήμων.

Αναφέρομαι στην επιστολή σας ημερομηνίας 6 Αυγούστου, 1998 σχετικά με τα οικονομικά των Δήμων την οποίαν έθεσα ενώπιον της συνεδρίας της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ενωσης Δήμων της 7.10.1998, η οποία και με εξουσιοδότησε να σας απαντήσω.

Εχουμε κατ' επανάληψη παρουσιάσει τη δεινή οικονομική κατάσταση στην οποία έχουν περιέλθει οι Δήμοι, λόγω του ότι για πολλά χρόνια οι οικονομικοί πόροι που είχαν στη διάθεσή τους ήταν ανεπαρκείς για να καλύψουν τις ανάγκες, που υποχρεωτικά έπρεπε να καλύψουν, αφού αυτές έχουν σχέση με αρμοδιότητες που τους επιβάλλει η κείμενη νομοθεσία.

Και τούτο παρ' όλην την προσπάθειαν να τακτοποιήσουμε τα "του οίκου μας".

Δυστυχώς, όμως, το Υπουργείο σας αντί να αναλάβει τις ευθύνες που έχει έναντι των Δήμων και να προβεί στη λήψη ουσιαστικών μέτρων για αντιμετώπιση των οικονομικών προβλημάτων, παραπέμπει τους Δήμους στη Βουλή για να βρουν λύση στο πρόβλημα αυτό! Βέβαια, δεν είμεθα διατεθειμένοι να σας ακολουθήσουμε στην περίεργη αυτήν δημοσιονομικήν πολιτική. Η Κυβέρνηση και εν προκειμένω ο Υπουργός Οικονομικών θα πρέπει να είναι σε θέση να κυβερνούν, δηλ. να κατανέμουν σωστά τα έσοδα του κράτους, όσα και να είναι, και όχι να επιλέγονται, κατά το δοκούν, ποιοί τομείς θα ικανοποιηθούν και ποιοί πρέπει να μείνουν εκτεθιμένοι γιατί δεν υπάρχουν χρήματα. Τα χρήματα, όσα και να είναι, θα πρέπει, να κατανεμηθούν σωστά και όχι με αποκλεισμό ορισμένων τομέων.

Οσον αφορά το θέμα του ύψους των κυβερνητικών χορηγιών προς τους Δήμους, λυπούμαστε να σημειώσουμε ότι επιμένετε να υποστηρίζετε ότι "η οικονομική συνεισφορά του κράτους πρέπει να θεωρείται ικανοποιητική", παρά τα συγκεκριμένα στοιχεία που σας έχουμε διαβιβάσει για την κατάσταση που επικρατεί στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ενωσης. Συναφώς επισημαίνουμε, όπως έχουμε παρουσιάσει στην τελευταία επιστολή μας ημερ. 30.6.1998, ότι έστω και αν συνυπολογιστούν και τα διάφορα πολεοδομικά έργα που γίνονται στους Δήμους και πάλι η συνολική βοήθεια που παραχωρείται από το Κράτος στους Δήμους είναι πάρα πολύ μικρή συγκριτικά με το τί ισχύει στις Ευρωπαϊκές χώρες.

Η θέση σας ότι η σημερινή δημοσιονομική κατάσταση και η ανάγκη για εναρμόνιση με τα κριτήρια του Μααστριχτ δεν επιτρέπουν αύξηση των δημοσίων εκταμιεύσεων δεν μας

Ρήγαινας 78, 1010 Λευκωσία, Τ.Θ. 2033, 1516 Λευκωσία, Τηλ. (02) 459150, Φαξ (02) 467230, Λευκωσία - Κύπρος

βρίσκουν καθόλου σύμφωνους. Οι προϋπολογισμοί των Δήμων, όπως και ο κρατικός προϋπολογισμός, αφορούν σε πολύ μεγάλο βαθμό ανελαστικές δαπάνες δημοσίου χαρακτήρα και δεν μπορούν να τίθενται στην ίδια μοίρα με άλλους τομείς όπου κάποιος περιορίζει, σταματά, ή δεν αυξάνει τις εκταμιεύσεις. Γιατί άραγε η Κυβέρνηση δεν ακολουθεί την ίδια πολιτική που προτείνει για τις δημοτικές δαπάνες και για τις κρατικές δαπάνες και επιζητά αύξηση των δημοσίων εσόδων, όπως έγινε πρόσφατα με το φορολογικό πακέτο;

Συναφώς υπενθυμίζουμε ότι τα οικονομικά θέματα που έχουμε θέσει προς το Υπουργείο σας τα τελευταία χρόνια και συνεχίζουν να εκκρεμούν είναι τα πιο κάτω:

1. Αύξηση του ποσοστού της τακτικής χορηγίας προς τους Δήμους από 0.4% σε 1%.
2. Λήψη μέτρων αντιμετώπισης των προβλημάτων ρευστότητας των Δήμων λόγω των υψηλών χρεών που έχουν (επιχορήγηση επιτοκίων - ενοποίηση δανείων, κ.α.).
3. Παραχώρηση αποκλειστικά στους Δήμους κάποιων ειδικών φορολογιών, όπως η φορολογία της ακίνητης ιδιοκτησίας που είναι φορολογία που παραδοσιακά ανήκει στις Τοπικές Αρχές.
4. Παραχώρηση στους Δήμους μέρους των εσόδων κάποιων τελών που σήμερα εισπράττονται από την Κυβέρνηση, όπως τα τέλη από άδειες κυκλοφορίας των αυτοκινήτων λόγω της ευθύνης που έχουν οι Δήμοι για συντήρηση των δρόμων.
5. Αύξηση του ποσοστού παρατραβήγματος που δικαιούνται οι Δήμοι από 20% σε 35% του προϋπολογισμού τους.
6. Καταβολή ολόκληρης της χορηγίας για το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας που καθυστερεί αδικαιολόγητα τα τελευταία χρόνια, αφού έχουν δοθεί μόνο οι προκαταβολές.
7. Αναθεώρηση της επιχορήγησης οδικού φωτισμού που λαμβάνουν οι Δήμοι, όπως έγινε πρόσφατα για τις Κοινότητες.

Λυπούμαστε, κύριε Υπουργέ, αλλά πρέπει να σημειώσουμε ότι με τη νοοτροπία που διακατέχει το Υπουργείο σας φαίνεται να είναι πολύ δύσκολο να επιτύχουμε να προχωρήσουμε και να καταλήξουμε σε ρεαλιστικές λύσεις που θα εξυπηρετούν το δημόσιο συμφέρον. Γι' αυτό δεν μας αφήνετε άλλη εκλογή από την ανάληψη δυναμικού αγώνα της Ενωσης Δήμων Κύπρου, τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό, για να μπορέσει η Κυβέρνηση να αντιληφθεί τη λανθασμένη πορείαν την οποία ακολουθεί και να αντιμετωπίσει σωστά τα προβλήματα των Τοπικών Αρχών για να λάβουν την άγουσαν προς τη λύση τους.

Το περιεχόμενο της επιστολής αυτής αποφασίστηκε από την ολομέλεια της Εκτελεστικής Επιτροπής στη συνεδρία της ημερομηνίας 7 Οκτωβρίου 1998.

Λέλλος Δημητριάδης
Πρόεδρος
Ενωσης Δήμων Κύπρου.

Κοιν: - Αθέλγ Δημοτικού Συμβουλίου

26.10.98

Κοινοποίηση: Υπουργόν Εσωτερικών (με αντίγραφο της αναφερόμενης επιστολής),
Ολους τους Δημάρχους

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI

Ο Φιλελεύθερος — Σάββατο 21 Νοεμβρίου 1998

Δήμοι: Με £2 εκ. έληξε η αντιπαλότητα

ΜΕ ΤΗΝ παραχώρηση εκ μέρους της κυβέρνησης, μέχρι το τέλος Δεκεμβρίου, ειδικής χορηγίας ύψους £2.000.000 για το έτος 1998, ως άμεσο μέτρο οικονομικής ανακούφισης των Δήμων, η εσχάτως τελούσα υπό έξαρση αντιπαλότητα μεταξύ αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης και κεντρικής εκτελεστικής εξουσίας φαίνεται να λαμβάνει τέλος.

Οι σχετικές προτάσεις ανακοινώθηκαν χθες το απόγευμα στο Προεδρικό Μέγαρο από τον ίδιο τον Πρόεδρο Κληρίδη προς το Προεδρείο της Ενωσης Δήμων, στην παρουσία των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών, όπως επίσης και στην παρουσία του Προέδρου του ΔΗΣΥ που είχε και την πρωτοβουλία για την χθεσινή συνάντηση. Αμέσως μετά συνήλθε η Εκτελεστική Επιτροπή της Ενωσης Δήμων, η οποία και ενέκρινε τις προτάσεις του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Πέραν της άμεσης χορηγίας των £2 εκ., με τις προτάσεις που εξέθεσε ο Πρόεδρος Κληρίδης, η κυβέρνηση δεσμεύεται να αρχίσει να προωθεί και να συμπληρώσει εντός του 1999 τα πιο κάτω μέτρα:

Η κυβέρνηση εκχωρεί εισπράξεις τελών σε Τοπική Αυτοδιοίκηση

α) Την εκχώρηση στους Δήμους ολόκληρης της φορολογίας ακίνητης ιδιοκτησίας που επιβάλλεται και εισπράττεται για τις δημαρχούμενες περιοχές.

Έως τώρα οι Δήμοι μοιράζονταν τη φορολογία αυτή με την κυβέρνηση.

β) Την παραχώρηση στους Δήμους μέρους των εσόδων που έχει η κυβέρνηση από τα τέλη αδειών κυκλοφορίας των αυτοκινήτων.

γ) Τον καθορισμό νέου ποσοστού χορηγίας που θα δίδεται ετήσια στους Δήμους από την κυβέρνηση.

Σύμφωνα με τα όσα δήλωσε μετά το πέρας της συνάντησης στο Προεδρικό ο Πρόεδρος της Ενωσης Δήμων Λέλλος Δημητριάδης, το σύνολο των τελών για την ακίνητη ιδιοκτησία, το οποίο θα εισπράξουν εξολοκλήρου οι Δήμοι για το 1999, θα φθάσει τα £3,7 εκ.

Οσον αφορά το ετήσιο ποσοστό που θα παίρνουν οι Δήμοι από τα κρατικά ταμεία, ο κ. Δημητριάδης διευκρίνισε ότι αυτό θα ξεπερνά το 1%. Σε ερώτηση κατά πόσον οι Δήμοι θα διαχειριστούν σωστά τα ποσά που θα πάρουν με βάση τη χθεσινή απόφαση, ο Δήμαρχος Λευκωσίας είπε ότι το σύνολο των προϋπολογισμών όλων των Δήμων είναι £60 εκ., από τα οποία περίπου £35 εκ. διατίθενται για μισθούς και τα υπόλοιπα £25 εκ. κατανέμονται μεταξύ των 24 Δήμων για τις υπόλοιπες τρέχουσες δαπάνες. Ο κ. Δημητριάδης απέρριψε τα περί διενέργειας σπαταλών.

Η Ενωση Δήμων, με σχετική ανακοίνωσή της, που εξεδόθη μετά και τη συνεδρία της Εκτελεστικής της Επιτροπής, σημειώνει ότι με τις χθεσινές εξελίξεις, οι δημότες δεν θα επιβαρυνθούν με οποιαδήποτε πρόσθετη φορολογία και εκφράζει την ευαρέσκειά της γι' αυτό.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΦΡΑΓΚΟΣ

Παραρτημα VI

ΑΔΕΛΦΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΑ - ΑΙΓΑΙΟ: ΑΔΕΛΦΟΠΟΙΗΣΗ

Σύμφωνο συνεργασίας Ελλαδικής-Κυπριακής Τοπικής Αυτοδιοίκησης υπέγραψαν στην Κύπρο η Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας και η Ένωση Δήμων Κύπρου

(κ. Λ. Κουρής - Λ. Δημηριάδης)

Η πρόεδρος του Δ' Διαμερίσματος Δήμου Θεσσαλονίκης κα Μαρία Τεργίδου και ο Δήμαρχος Καραβά κ. Πανίκος Τσέντας υπέγραψαν πρωτόκολλο φιλίας και συνεργασίας μεταξύ των δύο Δήμων, το οποίο αναμένεται να αποτελέσει για το Δήμο Καραβά σημαντικό σταθμό και ηθικό στήριγμα στο δύσκολο αγώνα που διεξάγει ο Κατεχόμενος σήμερα Δήμος.

Η επίσημη υποδοχή του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Γλαύκου Κληρίδη, από τον προέδρο της Ενωσης Δήμων Κύπρου, Δήμαρχο Λευκωσίας, κ. Λέλλο Δημητριάδη, και τον πρόεδρο της Ενωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας, Δήμαρχο Αθηναίων, κ. Δημήτρη Αβραμόπουλο.

Ανταλλαγή αναμνηστικών δώρων μεταξύ του προέδρου της Ενωσης Δήμων Κύπρου κ. Λέλλου Δημητριάδη και του προέδρου της Κεντρικής Ενωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας κ. Δημήτρη Αβραμόπουλου.

Στιγμιότυπο από την Καλλιτεχνική-Λαογραφική Εκδήλωση του Δήμου Αραδίππου, με το χορευτικό ουγγρικό φολκλορικό συγκρότημα.

Στιγμιότυπο από τα Ανθεστήρια 1997 της Λεμεσού.

Στιγμιότυπο από την εκδήλωση Telethon '98.

Επισκέψεις Δημάρχου σε ευαγή ιδρύματα

Στιγμιότυπο από τη δεύτερη Αιμοδοσία που διεξήχθη μέσα στο 1997 στο Δήμο Μέσα Γειτονιάς.

Στιγμιότυπο από τη δενδροφύτευση που έγινε στο πλαίσιο της Εβδομάδας του Δένδρου.

Η λεωφόρος Γρίβα-Διγενή, παρά την αδράνεια του Διεθνούς Αεροδρομίου Λευκωσίας, αποτελεί σήμερα ένα από τους σημαντικότερους και πιο πολυσύχναστους δρόμους της Λευκωσίας.

Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙ – ΠΤΥ ΣΤΗ ΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ...
Μ. Στυλιανού

6106 3764

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Υπηρ.Βιβ/κης Χαροκόπειου Παν/μίου 957785
6106
HU